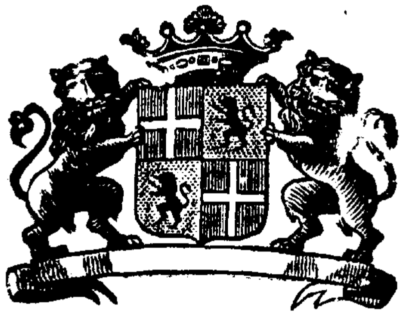
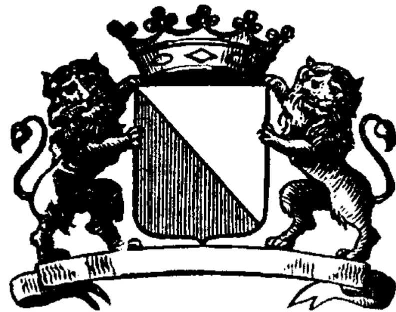
A°. 1856. N°. 70.

ZATURDAG 22 MAART.



UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT



Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat vergadering van den Raad zal worden gehouden op Zaturdag den 22. Maart 1856, des namiddags ten twee ure.

Utrecht 20 Maart 1856. De Burgemeester voornoemd,
N. P. J. KIEN.

KENNISGEVING.
Buitengewone Aflossing.

Ter kennis van de belanghebbenden wordt gebragt, dat, ingevolge Raadsbesluit van 13 Februarij jl., *al* de nog *onuitgelote* aandeelen in de *tweede* geldleening tot aanbouw van huizen aan de van Wijckskade alhier, oorspronkelijk groot *f* 25,000, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 December 1834 No. 112, aflosbaar gesteld zijn op 1 Mei 1856, te gelijk met de in November jl. *uitgelote* 3 aandeelen dier geldleening, en onder bijbetaling der dividenden over het jaar, verschenen 1 Mei 1856.

Utrecht, den 6. Maart 1856.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

UTRECHT 22 Maart.

Elken dag naderen wij meer de gelukkige beslissing van het vraagstuk van den vrede. De teekening van het vredesverdrag wacht men elken dag; zeker zou de vrede een uitnemend paaschgeschenk wezen, dat de strijdvoerende magten aan Europa zouden aanbieden. — Daar slechts het opmaken van het verdrag nog de kommissie uit het kongres bezig houdt, kan het niet missen, of die arbeid moet spoedig voltooid wezen.

Intusschen is de stelling van Pruissen op de konferentie nog steeds eene aangelegenheid, die aandacht trekt. De verklaring van lord *Palmerston* omtrent de toetreding van Pruissen had in den beginne sensatie gemaakt. Thans zijn de Duitsche bladen reeds tevreden met de eenigzins beperkte rol, die aan Pruissen is opgelegd. De ministeriële *Zeit* zelfs zegt, dat Pruissen niet meer mogt verlangen, dan geroepen te worden, om mede te onderhandelen omtrent die punten, die van meer dadelijk belang voor Pruissen zijn, dat echter zelf heeft te kennen gegeven, in de regeling der Zwarte zee aangelegenheden voor zich geen gewigt te zien.

In het Oosten wacht men met ongeduld op de beslissing te Parijs. *Omer Pacha* schijnt men zijn ontslag te zullen gunnen, omdat hij te veel voorwaarden hecht aan het behoud van zijn opperbevel, dan dat de Sultan die zou kunnen inwilligen. — In Konstantinopel is de slagerij even als de bakkerij geheel vrijgesteld van alle belemmeringen. — De gezondheidstoestand der legers laat steeds veel te wenschen over. — In Tripoli wordt de opstand gefnuikt. *Osman Pacha* heeft krachtig tegen het oproer gewerkt. — In Arabie zal het moeijelijker wezen de ontevredenheid te beteugelen. De nieuwe Sheriff is te Mekka aangekomen, maar wijl *Mohammed Pacha* over te weinig troepen beschikken kan, zal de Porte er misschien toe moeten overgaan, de bijstand van Egypte te vragen, tot beteugeling der Arabieren.

Oostenrijk komt weder in nieuwe moeijelijkheden wegens het konkordaat. De regering heeft eene bijeenkomst van Bisschoppen te Weenen opgeroepen, onder voorzitterschap van den prins-aartsbisschop van Weenen, welke bijeenkomst op den 2. Zondag na Paschen is vastgesteld. Thans heeft de pauselijke nuntius kardinaal *Viale Prela* namens den Paus op 6 April ook de Bisschoppen te Weenen opgeroepen, maar om onder zijne leiding den aard van eenige bepalingen van het konkordaat nader aan te geven; zal men nu op den ministeriëlen brief of op de pauselijke order te Weenen bijeenkomen en wie zal er presideren?

Naar berigten uit Parijs van gister, was er de gezondheidstoestand van de Keizerin en den Prins uitnemend goed, en die van Prins Jerôme voldoende.

— Z. M. heeft benoemd tot hoogheemraad van den Lekdijk bovendams, prov. Utrecht, den heer mr. *C. T.* baron *van Lynden van Sandenburg*.

— Bij Z. M. besluit is aan mr. *J. H. Gilquin*, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van plaatsvervanger van den kantonregter te Nieuwer-Amstel.

— Bij Kon. besluit zijn benoemd tot gezantschapssekretarissen: 1°. jhr mr. *O. W. J. Berg van Middelburgh*, thans attaché bij de legatie te Parijs, in welke nieuwe betrekking hij is toegevoegd aan Zr. Mr. gezantschap te St. Petersburg, en 2°. de heer mr. *W. F. Rochussen*, thans attaché bij de legatie te Berlijn, met bepaling dat hij in zijne nieuwe betrekking voorloopig aldaar zal verblijven.

:— Z. M. heeft bepaald, dat de soldaten der tirailleur-kompagnien in twee klassen zullen worden verdeeld; en dat aan hen, die tot de 1. kl. behooren eene soldij-verhooging van $2^1/_2$ cent per dag en een onderscheidingsteeken, bestaande uit een chevron op den linker arm, zal worden toegekend.

Ter uitvoering van voorz. besluit, heeft de minister van oorlog bepaald, dat bij de kompagnien van het regement grenadiers en jagers, het getal soldaten 1. kl. zal zijn twaalf en die der infanterie tien per kompagnie, terwijl die klassen-verdeeling den 15. Julij a. s. in werking zal treden.

— De Keizer van Oostenrijk heeft benoemd tot groot-kruis der orde van den IJzeren kroon den heer *J. D. B. A.* baron *van Heeckeren van Beverwaard*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning bij het hof van Weenen.

— Wij vernemen dat het verzoek van jhr. *M. Salvador*, gerigt aan Z. M. den Koning, om gratie van de tegen hem uitgesprokene veroordeeling, is gewezen van de hand.

— Gisteren is door den Koning in een bijzonder gehoor ontvangen de baron *d'André*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. Maj. den Keizer der Franschen bij het Nederl. Hof, ter uitreiking aan Z. Maj. van een schrijven van zijnen Souverein, houdende kennisgeving der bevalling van H. Maj. de Keizerin der Franschen van een prins.

— Bij het departement van Binnenlandsche zaken is ontvangen van den minister van marine, eene som van $f\,1945{,}06^1/_2$, zijnde het bedrag van den gedanen afstand harer soldij door de equipagien van Zijner Majesteits stoomschip Gedeh, korvet Boreas, schoener Aruba en brik Haai, in de Oost-Indien, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood hier te lande.

§— Het gewijzigd voorstel van den heer *Wintgens*, tot instelling van plaatselijke raden van gezondheid, heeft in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal het onderwerp uitgemaakt van een nader onderzoek. Men bleef algemeen op zeer hoogen prijs stellen de goede en menschlievende bedoelingen van den voorsteller en de bijzondere zorg, waarmede ook nu weder het gewijzigd wets-ontwerp en in de memorie van beantwoording, dat onderwerp was behandeld, en hield zich overtuigd, dat ook voor het geval, dat deze wet niet tot stand mogt komen, het voorstel, daartoe gedaan, eene blijvende waarde en zeer nuttige strekking in deszelfs gevolgen zou hebben; men erkende toch algemeen de noodzakelijkheid, om verbeteringen in den gezondheidstoestand der woningen voor de behoeftige volksklasse te brengen. Naar het inzien van de meerderheid der leden, die aan het onderzoek deel namen, waren evenwel de hoofdbezwaren, bij het voorloopig verslag aangeduid, blijven bestaan, bepaaldelijk wat betreft het overbodige van het voorstel.

§— Aan het voorloopig verslag nopens de herziening der tabel, regelende de verdeeling des Rijks in kiesdistrikten en tot wijziging van eenige bepalingen der kieswet, ontleenen wij de volgende, in de afdeelingen in het midden gebragte, beschouwingen en bedenkingen:

Door enkele leden werd de bedenking geopperd, of de Regering, ten aanzien der in de verdeeling der kiesdistrikten te brengen wijzigingen, welligt te veel waarde gehecht heeft aan de adviesen van Ged. Staten, veelal bepaald geschreven met het oog op de provinciën, welker belangen zij helpen behartigen, terwijl het hier zuiver staatsburgerlijke belangen geldt.

Men was van gevoelen, dat niet alleen om aan den geest en de bedoeling van art. 99 der kieswet getrouw te blijven, in de tot dat art. behoorende tabel, bij de vijfjarige herziening, zoo min mogelijk wijziging moest worden gebragt, maar ook om nog eene tweede alles afdoende reden, nl. om te vermijden dat men partijdig worde, aangezien men nu met de werking der bestaande verdeeling bekend is en weet, in welken geest in bepaalde streken gewoonlijk gestemd wordt.

Ook nog om eene derde reden moest dit niet geschieden, om namelijk, de tusschen de kiezers van hetzelfde distrikt ontstane banden en naauwe betrekkingen niet te verbreken.

Hierbij komt nog dat de regering zich niet gelijk blijft en als op twee gedachten hinkt door het stelsel der kleine kiesdistrikten voor te staan en evenwel een aantal grooten te behouden, ja zelfs een nieuw groot distrikt zamen te stellen.

Andere leden, wier oordeel over de voorgedragen veranderingen gunstiger was, konden toch in verscheidene opzigte die veranderingen niet goedkeuren. Daar echter de sterke aanwas der bevolking in het vijfjarig tijdvak meer schijnbaar dan wezenlijk is, moest de Reg: de gelegenheid scheppen om, in plaats van één, drie vertegenwoordigers meer te doen kiezen, waarvan een dieper ingrijpende verschikking het onvermijdelijk gevolg was.

Wat de politieke bijoogmerken der regering en de verbreking van bovengemelde banden betreft, kon men van deze zijden de meening der andere leden niet beamen, wel echter dat de regering zich niet gelijk is gebleven, hoewel zij daarin slechts het voorbeeld van den wetgever van 1850 gevolgd was.

Over de stelling der Reg. dat de kleine distrikten boven de groote, in den regel van 90,000 zielen, de voorkeur verdienen, bleven de gevoelens verdeeld.

Door de voorstanders der groote kiesdistrikten werd aangevoerd, dat het ideaal eener keuze der volksvertegenwoordiging bereikt zou zijn, wanneer geheel het Rijk één groot kiesdistrikt vormde. De dan gekozene leden der Kamer zouden, gesteld dat met zoodanige regeling overleg en getrouwe opkomst der kiezers vereenigbaar ware, de zienswijze uitdrukken van de meerderheid van al de kiesgeregtigden, het uitvloeisel zijn van eene nationale keus.

Hunne gunstige verwachting omtrent de grootere kiesdistrikten was door de uitkomst niet te leur gesteld, maar veeleer overtroffen. De verkiezingen hebben daar telkens geregeld plaats gevonden.

De kiesdistrikten van 90,000 zielen bezitten boven de kleine nog dit gewigtig voordeel, dat bij de tweejaarlijksche aftreding van de helft der Tweede Kamer, daarin telkens de kiezers tot aanvulling der vertegenwoordiging medewerken.

Onder de voorstanders der kleine kiesdistrikten waren er, die bloot verklaarden, dat zij op de verdeeling des Rijks in distrikten van 45,000 zielen zouden aandringen, wanneer de verdeeling nog tot stand te brengen ware.

Anderen beweerden, dat de vestiging van kleine kiesdistrikten meer in overeenstemming was met de bepaling van art. 77 der grondwet. De daar gebezigde woorden "*voor ieder* 45,000 *één*," moesten eene bepaalde beteekenis hebben, en deze kon geene andere zijn, dan dat de kiezers uit elk zoodanig smaldeel der bevolking een vertegenwoordiger naar de Kamer zonden.

En al is dit het geval niet, dan kan men toch, bij het vormen van zulke distrikten, gemakkelijker bijeenvoegen wat bij elkander behoort.

Vele voorstanders ter groote kiesdistrikten kwamen op tegen de meenig der regering, dat ook de verschillende belangen der onderdeelen, n. l. der *gemeenten*, vertegenwoordigd moeten worden.

De gemeente heeft, even als de provincie, hare eigene vertegenwoordiging, in de belangen der ingezetenen bij hooger gezag kan voorstaan.

Bij de kleine distrikten vestigt zich de keus ook ligter op een vertegenwoordiger, bij de meerderheid der kiezers persoonlijk bekend, hetgeen ten gevolge heeft, dat de vertegenwoordiging meer wordt zamengesteld uit mannen, die in alle gedeelten des Rijks te huis behooren.

Het bezwaar, dat de splitsing der groote kiesdis-

trikten verkorting van gevestigde regten zou te weeg brengen, werd door deze leden niet erkend. De kiezers van de distrikten zouden voor het verlies der bevoegdheid van om de twee jaren te stemmen, vergoeding vinden in het erlangen van meerderen invloed op de verkiezingen.

Overigens kon men zich geen politiek regt denken, waarin de wetgever, als hij dit noodig oordeelde, geene wijziging brengen kon.

Evenzoo verklaarde men zich van deze zijde tegen de gezegden der Memorie van Toelichting, waaruit bleek, dat het aan de Regering kenbaar geworden verlangen van kiezers voor haar eene beslissende reden is geweest om de splitsing van twee kiesdistrikten voor te stellen. Zoodanig verlangen mogt hier niet tot rigtsnoer strekken, dan alleen wanneer het geuit verlangen op aannemelijke gronden rustte.

Enkelen stonden het gevoelen voor dat de grenzen der provinciën bij de verdeeling der kiesdistrikten in het oog behoorden te worden gehouden, en had de vrees voor de herleving van het provincialismus hiervan teruggehouden, dan is toch evenzeer een goede als een verkeerde provinciale geest denkbaar.

Hierop werd geantwoord, dat de provinciale distriktsverdeeling verboden wordt door de grondwet, die eene verdeeling van *het Rijk*, niet van *de provincie* in kiesdistrikten voorschrijft en een vertegenwoordiger per 45,000 zielen eischt, waaraan alsdan niet te voldoen ware.

Op de, naar aanleiding der cijfers, voorkomende in den Staat, door de Reg. bij de Mem. van Toel. overgelegd, bij enkele leden gerezene vraag of niet hier en daar eene verhooging van census wenschelijk was, verklaarde de meerderheid zich dadelijk tegen alle wijziging in den census, welke, zonder afdoende reden, slechts overgroote moeijelijkheden zou doen ontstaan.

Overigens deed men opmerken, dat bij het bestaan van een kiesstelsel als het onze, volgens hetwelk de census zich regelt naar de plaatselijke gesteldheid, ongelijkheid in het aantal kiezers tusschen het eene distrikt en het andere zeer natuurlijk is.

Slechts dan zou aan die ongelijkheid eene bedenking tegen de regeling van den census te ontleenen zijn, als bewezen werd, dat ingezetenen, bij wie zich gelijke bevoegdheid of bekwaamheid voor de uitoefening van het kiesregt onderstellen laat, in het eene distrikt dat regt bezitten, in het andere meer algemeen van het genot daarvan uitgesloten zijn.

§— De Komm. van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in welker handen gesteld is de door Nederland met Zweden en Noorwegen gestelde overeenkomst, heeft die overeenkomst onderzocht, haar met de vorige vergeleken en slechts ééne afwijking aangetroffen, waarop zij de aandacht meent te moeten vestigen. In al de reeds geslotene overeenkomsten treft men eene bepaling aan (art. 7), houdende regeling der benoeming en bevoegdheid van vice-konsuls en konsulaire agenten. Die bepaling wordt in de overeenkomst met Zweden en Noorwegen niet gevonden. De redenen, die tot de weglating aanleiding hebben gegeven, zijn der Kommissie niet gebleken.

*— In de zitting van den Sted. Raad van eergisteren hebben er beraadslagingen plaats gehad over eene koncept verordening voor het nieuwe stedel. armbestuur. Daar wij niet de minste kennis droegen van dit stuk, of van deszelfs behandeling, is het ons ondoenlijk geweest de beraadslagingen te volgen. Wij zullen daarvan, om die reden, onze lezers ook geen verslag kunnen aanbieden, daar zelfs bovendien de inhoud der verschillende artikelen alleen door de leden werd gekend.

In die zitting is eene missive ingekomen van het R. Kath. parochiaal armbestuur, ter wederlegging van de gronden door de komm. aangegeven tot niet toekenning van de gevraagde subsidie.

De Kommissie, daartoe benoemd, heeft rapport uitgebragt op het voorstel der Liedertafel AURORA; de konklusie strekt tot niet inwilliging van het verzoek.

*— De Ingenieur *J. W. Bake*, thans administrateur bij de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij, ontving dezer dagen van het Hoofdbestuur der Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij, als een blijk van tevredenheid over de door hem, aan die Maatschappij, bewezen diensten, een fraaijen zilveren *boulloir* ten geschenke.

Dit, in de belangrijke werkplaatsen van onzen verdienstelijken stadgenoot, den heer *van Kempen*, vervaardigd stuk, draagt ten opschrift:

„De Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij, aan den Ingenieur *J. W. Bake*, wegens bewezene diensten bij den aanleg van den Rotterdamschen zijtak 1856."

*— Van goederhand zijn wij verzocht te melden, dat het berigt aangaande het monument van den hoogleeraar *A. des Amorie van der Hoeven*, gegeven in ons blad van Dingsdag 18 Maart, onjuist is. Wel heeft er eene bekrooning plaats gehad van een der ingezonden prijs-ontwerpen, welke eer is ten deel gevallen aan het plan van den heer *H. M. Tétar van Elven MGz.* te Amsterdam, maar nog is de aanbesteding van het monument niet geschied, terwijl ook over de inskriptiën, daarop te plaatsen, nog zal moeten beslist worden.

*— Men schrijft ons uit Amersfoort:

De uitgever van de *Amersfoortsche Courant*, de heer Mr. *L. Zegers Veeckens*, is eergister, ter zake van het in die Courant tegen den heer Mr. *J. L. A. Luyben* opgenomen stuk, schuldig verklaard aan laster, met veroordeeling tot eene gevangenisstraf van ééne maand, boete van *f* 25.— en in de kosten.

Eene klagte van het gezelschap „in liefde bloeijende" tegen den uitgever der *Amersf. Ct.*, betreffende het plaatsen van een artikel over het gebruik van de opbrengst eener voorstelling, ten voordeele van de Vincentius-vereeniging gegeven, is, naar men zegt, buiten vervolging gesteld.

*— Uit Paramaribo schrijft men ons per mailboot van den 5 Febr.:

Het belangrijkste dat van uit de kolonie te melden is, bepaalt zich tot eenige kleine moeijelijkheden op sommige plantages, alwaar de Negers zich ontevreden toonen. Van de plantage *de Nieuwen Grond* hebben er zich verscheidene verwijderd. Schier algemeen verwachten de Negers binnen kort hunne vrijverklaring en spreken daarover als over eene zaak die reeds bepaald is, en waarvan de uitvoering niet lang meer kan uitblijven. — Van hier dat er zich met elken dag meer moeijelijkheden zullen voordoen en wanneer er niet spoedig toe wordt overgegaan om het voorstel der staats-kommissie in werking te brengen, vreest men hier, dat het nimmer ten uitvoer zal kunnen gebragt worden.

De geele koorts maakt nu en dan nog slagtoffers op de ter reede liggende schepen; in Demerary is zij ook uitgebroken, zij heerscht daar vrij hevig; er worden echter doelmatige maatregelen genomen om hare verspreiding tegen te gaan.

Morgen den 6 Febr. zal de gouverneur eene inspektie-reis gaan maken naar de boven-Kommewijne en vervolgens naar Albina aan de Marowijne, om de kolonisatie van Wurtembergers te bezoeken.

Uit Curaçao ontvingen wij met de laatste mail het berigt, dat de oorlogsbrik de Venus, die nog geen jaar geleden uit Nederland is vertrokken, in zulk een slechten toestand verkeerde, dat zij de reis niet naar hier konde aanvaarden.

Op de hier ter reede liggende brik de Lynx en het stoomschip de Curaçao laat de gezondheidstoestand niets te wenschen over.

— De *Times* deelt mede, dat het Nederlandsche oorlogsfregat de Ruyter, kommandant *Stavenisse de Brauw*, den 8. Feb. van Alexandrië op Malta is aangekomen, om verder naar Genua te vertrekken. Het vertrek van dien bodem is echter vertraagd, doordien de kommandant, terwijl hij bezig was zich in den avond van den 10. te kleeden, voor een bal waarheen hij zich zou begeven, door een aanval van beroerte getroffen werd, ten gevolge waarvan hij in bedenkelijken toestand verkeert.

*— Uit Deventer wordt ons dd. 20 Maart geschreven: Heden avond werd aan den stuurman *W. van Essen* op departements vergadering bekend gemaakt, dat het hoofdbestuur van de Maatsch: tot nut van 't alg. besloten heeft hem de *gouden medaille* toe te kennen. Hartelijk was de toespraak van den president van het departement, den Heer *Jordens* alhier, en algemeen en luide waren de teekenen van goedkeuring van de talrijke aanwezige leden.

*— Van den Helder wordt ons van den 20. Maart geschreven: Aanzienlijk is het getal haring, gister nacht door de sloeperlieden onder den Texelschen wal gevangen. Men begroot de vangst van drie sloepen op 8 à 900 tal (een tal is 200 haringen). De haring werd gedeeltelijk door de hier liggende Fransche visscherlieden voor vischaas, gedeeltelijk door Volendammer visschers om gerookt te worden, opgekocht. De prijs was *f* 3— het tal, zoodat onzen visschers, meerendeels lieden tot den behoeftigen stand behoorende, eene ruime verdienste voor hun moeijelijk werk is te beurt gevallen.

Even als elders waren in de afgeloopene week de botters, ten gevolge van den hevige oosten wind, ook hier genoodzaakt hunne visch, die anders naar Amsterdam en andere plaatsen wordt heengevoerd, van de hand te zetten; het vloeide hier over van schol, tarbot en tong. Intusschen hebben de visscherlieden tamelijke prijzen gemaakt, wanneer men in aanmerking neemt, dat er minstens zestig met visch bevrachte vischschuiten in deze haven lagen.

*— De turfhandel blijft in Drenthe bij voortduring zeer gedrukt; vele lieden, niet alleen de uitgestrekte schipperij, maar ook zooveel anderen, lijden daardoor zeer in hunne middelen van bestaan; in de verschillende veenplaatsen wordt thans dan ook deswege te vergeefs de gewone bedrijvigheid aangetroffen; de veenbazen in 't algemeen houden de turf op buitengewoon hoogen prijs, zoodat de schippers, in Holland komende, alwaar voor 't oogenblik weinig behoefte schijnt te bestaan, somtijds op ver na de som niet weder uit den turf bij verkoop kunnen maken, die zij bij inkoop in de veenplaatsen voor denzelve betaald hebben; en dit laat zich ook gemakkelijk begrijpen, als men weet, dat sommige veenbazen, althans in de uitgestrekte veenkolonie Hoogeveen, voor het bevrachten van een gewoon groot schip de nooit gekende som van *f* 200 à *f* 230 durven vragen.

Deze tegenstrijdigheid in inkoop en verkoop is wel niet anders te verklaren, dan dat de voorraad turf in de veenplaatsen over 't algemeen niet zeer groot moet zijn, zoodat de verveeners nog altijd op meerdere graagte in Holland het oog blijven vestigen.

De thans reeds in dit voorjaar gegraven turf, is door de ingevallen vorst van de laatste dagen grootendeels verloren gegaan; die veel omvattende arbeid is dan ook weder geheel gestaakt, althans te Hoogeveen, waardoor honderden van menschen aan dien arbeid en daarmede aan bijna alle verdiensten zijn onttrokken.

*— Onder dagteekening van 21 dezer, wordt ons van den Helder geschreven: De poging om den *Goeden Vrijdag* geheel tot een godsdienstigen dag in te rigten, kan hier gerekend worden een gewenscht beslag te hebben verkregen.

Alles, op weinige uitzonderingen na, vertoont heden stillen ernst: vele winkels en handteeringen zijn gesloten; de scholen, hoezeer geopend, zijn nagenoeg onbezocht gebleven; een ieder was in zondagstooi en de openbare godsdienstoefeningen waren zoo druk bezocht, dat de kerkgebouwen de toehoorders naauwelijks konden bevatten.

Heden morgen had, ter verhooging der plegtigheid, de bevestiging plaats van een zeer groot getal nieuwe ledematen, waaronder men niet zonder innige vreugde een groot getal matrozen, en marine-soldaten, maar ook manschappen van het overige garnizoen opmerkte. Heden avond is het plegtige viering van het Avondmaal.

— In den Hoogen Raad is eergisteren konklusie genomen in zake den heer *Bierstraten*, wegens overtreding van art. 10 der wet op de kerkgenootschappen van 1853. De konklusie strekt tot vernietiging van het door het provinciaal geregtshof in Noord-Braband gewezen arrest, en verwijzing der zaak naar een aangrenzend hof. De heer *Bierstraten*, Roomsch-Katholiek kapelaan te Oudenbosch, is namelijk èn door de arrondissements-regtbank te Breda, èn door genoemd hof van alle regtsvervolging ontslagen.

Ook in zake van den heer *van Moorsel*, overtreding derzelfde wet, is tot vernietiging van het arrest gekonkludeerd.

— Ten gevolge van eene wijziging van den Hoogen Raad der Nederlanden, stond eergister voor het provinciaal geregtshof van Gelderland teregt de heer *P. J. van Ghert*, oud 36 jaren, geboren te Oss, notaris te Vlijmen, beschuldigd van valschheid in eene notarieele akte, als hebbende in de maand November 1854 in eene openbare veiling geveild en veertien dagen later verkocht een perceel grond, groot ongeveer 40 roeden, toebehoorende aan *H. van Bokhoven sen.* en diens zoon, en waarvan kooper was geworden *J. J. van der Vaan*; dat hij van die veiling en toeslag geen proces-verbaal heeft opgemaakt, doch op 10 Julij 1855 valschelijk eene notarieele akte gesteld, waarin voorkomt, dat de beide *Bokhovens* aan *J. J. van der Vaan* voor hem notaris en getuigen zijn verschenen, als wanneer de eersten aan den laatste het kwestieuse stukje land uit de hand zouden verkocht hebben, voor denzelfden prijs en onder dezelfde voorwaarden, waarop het in publieke veiling gegund was, met opgave, dat geen der partijen konde schrijven, terwijl integendeel geen der partijen tegenwoordig geweest was en het hem notaris bekend was, dat bepaaldelijk *J. J. van der Vaan* wel konde schrijven.

Na het verhoor van een viertal getuigen, waaronder ook de ontvanger der registratie, werd tot dat des beklaagden overgegaan, die tot zijne verontschuldiging opgaf, tot die handeling te zijn gekomen, omdat hij bij de openbare veiling en toeslag verzuimd hebbende, daarvan een proces-verbaal op te maken, de *Bokhovens* voor hem niet andermaal hadden willen verschijnen om die akte te passeren, terwijl de kooper op een titel aandrong, waardoor hij tot het vervaardigen dier valsche akte was gebragt.

De advokaat-generaal mr. *J. T. Pringle* heeft de beschuldiging volgehouden, en met toepassing der betrekkelijke wetsartikelen, doch met aanneming van verzachtende omstandigheden gerequireerd eene korrektionele gevangenisstraf voor den tijd van twee jaren, eene geldboete van *f* 50 en de kosten. Mr. *G. Evers*, advokaat, heeft de verdediging voorgedragen, vooral gegrond op het ontbreken van frauduleuse intentie en gemis voor ieder bewijs van mogelijke schade en op die gronden tot vrijspraak gekonkludeerd. Het hof heeft de uitspraak bepaald op Zaturdag aanstaande des namiddags ten één ure.

N. R. C.

— De invoering van de plaatselijke direkte belasting door den Raad van Rotterdam aangenomen, is door den minister van binnenl. zaken verschoven tot aan het einde van de maand Mei.

Burg. en Wethouders van Rotterdam, dit aan den Raad vermeldende, hebben tevens mededeeling gedaan, dat de kwestie betreffende de vestiging van het Rijnspoorweg-Station aldaar hare oplossing nabij was. Het bestuur van den Rijn-Spoorweg heeft tevens den Raad voorgesteld, om eenige door haar aangekochte gronden, de Oude Hoofdpoort, met de aangrenzende gebouwen en huizen terug te koopen voor *f* 10,830, en aan de andere kant weder aan de Maats. af te staan een gedeelte van den grond van het Stads Timmerhuis.

— Volgens een opgaaf van het depart. van Financien, waren op 15 Maart in de entrepôts: tarwe, te Amsterdam 766 last, te Rotterdam 99 l.; — rogge: te Amsterdam 687, Rotterdam 28, Schiedam 46 l.; — huiden: te Amsterdam 4800 stuks; — indigo: te Amsterdam 43,566 p.; — rijst: te Amsterdam 5,636,970 p.; te Rotterdam 8000 p.; — suiker ruwe: te Amsterdam 16,182,152 p., — te Rotterdam 8,519,961, te Schiedam 433,222, te Dordrecht 1,398,893, te Middelburg 36,383 p.; — tabak in bladen: te Amsterdam 299,130 p., te Rotterdam 15,421 p.

— Uit een dezer dagen ontvangen brief uit de Krim blijkt dat zekere *C. van Leiden*, opgevoed in het burger weeshuis te Zwolle, een der eerste is geweest, welke de jongste bestorming en inneming van den Malakofftoren mede heeft ondernomen. Hij was alstoen sergeant bij de Zouaven, en werd bij de inneming dermate met een kogel in het been getroffen, dat hij gedurende zestig dagen in het hospitaal te Konstantinopel ter zijner genezing heeft moeten doorbrengen, waar hem door den Sultan van Turkije eigenhandig het kruis van eer, moed, beleid en dapperheid werd overgereikt. Hij is thans geheel hersteld en tot den rang van officier in Fransche dienst bevorderd. *Z. Ct.*

*— Te M..... werdt eergisteren voor den Ambtenaar van den Burgerlijken stand een zonderling huwelijk voltrokken, dat aldaar nog al eenige sensatie verwekte. Dit huwelijk werd namelijk in de gevangenis te A..... gesloten, zonder dat de geliefden elkander te voren, noch ook aldaar gezien hadden. Zij bevonden zich in de gevangenis naast elkander in eene cel, zoodat zij slechts eenige woorden uit de verte en met moeite met elkander konden wisselen; het schijnt dus, dat die teedere gevoelens van genegenheid zijn opgewekt doordien beiden in hetzelfde lot deelden. De jongeheer werd gearresteerd ten gevolge eener vechterij en de jonge dame, beschuldigd misbruik van vertrouwen te hebben gemaakt doordien zij uit onderscheiden winkels goederen ter bezigtiging gevraagd en uitgepakt had, maar daarvan gedeeltten zou behouden hebben. Dit feit is echter niet bewezen kunnen worden. Eindelijk is dit dramatisch huwelijk nog meer opgeluisterd, doordien de twee geregtsdienaars en een policiebediende, die, vergissen wij ons niet, voor eenige weken deze verliefden te M. arresteerden en vervolgens naar A..... transporteerden, als getuigen zijn genomen bij de voltrekking van het huwelijk dezer jongelieden. Deze agenten werden voor de bewezen diensten met eene honoreuse fooi begiftigd; terwijl de bruiloft mede op deftige en vrolijke wijze werd gevierd.

— In Arnhem worden liefdegiften gevraagd voor een grijsaard, die den 6. April aanstaande zijn 112 jaar zal bereikt hebben. De man is door het R. Kath. armbestuur besteed, en bekomt *f* 1 toelage per week van Z. M. den Koning. Vroeg verloor hij zijne ouders, en werd regementskind bij het leger. Hij vertrok al spoedig naar Zwitserland, alwaar hij in alle kantons heeft gediend; later was hij 2 jaren in dienst te Rome, en maakte daarna met *Napoleon* den veldtogt naar Egipte mede. Hij heeft nog het gebruik van al zijne zintuigen.

TEXEL 19 Maart.

Uitgezeild Bellatrix, kapt. *Sandberg*, naar Batavia.

Binnengekomen Maria Elise, kapt *Van der Putte*, van Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem 21 *Maart*. 0.95 El; + AP. 7,90. Gev. 2 d.
Keulen, 20 „ 5 v. 3 d. Rijnl. Gev. 1 d.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, 10 Maart.

Men houdt zich, hier in afwachting van nadere tijdingen nopens de konferentiën, druk bezig met de toepassing der bepalingen van den hatti-houmaïoun, betreffende de regten der christenen, in welke taak men, gelijk gereedelijk te voorzien was, door de grieksche geestelijkheid niet weinig wordt bemoeijelijkt. De regering laat zich echter hierdoor niet afschrikken en zal haar hervormingswerk krachtdadig doorzetten.

Omer-Pacha, wiens populariteit in den laatsten tijd niet weinig daalde, was den 8. dezer te Konstantinopel verwacht, en zou, naar men verzekert, zijn ontslag nemen, zoo de Sultan niet in zijne voorstellen mogt willen treden, volgens welke de Serdar, met behoud van dezen post, tot minister van Oorlog zou worden benoemd, en het regt aan zich behouden, om zijn caïmacan of plaatsvervanger te mogen kiezen, telkens als hij zich aan de spits des legers moest stellen.

Dat die voorstellen zullen worden aangenomen vindt weinig geloof, en dus zal de vroeger zoo gevierde *Omer-Pacha* zijn ontslag moeten indienen.

De Fransche regering heeft bevolen, dat alle Russische krijgsgevangenen die zich alhier bevinden, ter uitwisseling naar Odessa moeten gezonden worden.

Uit Alexandrië verneemt men, dat *Saïd-Pacha* te Mariotis een versterkt, door een spoorweg met Alexandrie verbonden, kamp zal oprigten, welligt om zich des noods gewapenderhand te verzetten tegen de eischen van *El-Hame-Pacha*, den zoon van den onderkoning *Abbas-Pacha*, die 75,000,000 frank als aandeel in zijns vaders erfenis vordert.

Met het oog op de vermindering der vleeschprijzen heeft de regering het slagtersmonopolie in de hoofdstad opgeheven.

ITALIE.

TURIJN, 16 Maart.

Het door de regering aangeboden wets-ontwerp tot heffing eener belasting op de verschillende vakken en beroepen is aangenomen, na vier weken in behandeling geweest te zijn.

De Great Brittania is van Malta te Genua teruggekeerd en zou Woensdag of Donderdag het tweede regement van het Engelsch-Italiaansch legioen derwaarts overbrengen.

De verdere aanwerving is op hooger order gestaakt. Men is hier zeer ingenomen met een artikel van den *Morning Post*, waarin gewezen wordt op de mogelijkheid, om Sardinie voor de door den oorlog gevorderde opofferingen met eene uitbreiding van grondgebied schadeloos te stellen.

DENEMARKEN.

KOPENHAGEN, Woensdag 19 Maart.

Tien afgevaardigden van de Duitsche hertogdommen hebben aan den algemeenen Landdag van het koningrijk voorgesteld, om een verzoekschrift aan den koning te zenden, om door de bijzondere Landdagen de gemeente-staatsinstelling voor alle de deelen van het rijk te doen herzien.

— Uit Stockholm schrijft men:

De te Christiania residerende Noorweegsche leden van den Staatsraad hebben den Koning bij gelegenheid der benoeming van den Kroonprins tot Onderkoning van Noorwegen een adres aangeboden, waarin zij hun Vorst dank zeggen voor deze nieuwe weldaad, welke de harten zijner Noorweegsche onderdanen met vreugde vervult.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 14 Maart.

De zaak der overname van de Italiaansche spoorwegen door de maatschappij *Laing*, *Blunt*, *Talebot* en *Rothschild* heeft eindelijk gister avond haar beslag gekregen. Het kapitaal van 180 millioen zal, naar men verzekert, in 130 millioen aan aktiën, elk van 200 fl. en uit 50 millioen aan obligatiën bestaan, waarvan elk der bovengenoemde heeren een vierde als zijn aandeel moet geven. Deze obligatiën worden uitgegeven op eene nom. waarde van 275 lires, genieten 5½ pCt. intrest en worden bij verloting met 500 lires uitbetaald. Wat de centraalbaan-aktiën betreft, zou elk bezitter van met 10 pCt. betaalde aktiën dit betaald bedrag in obligatiën à 275 lires ontvangen, behalve nog een tiende deel der betaalde som in nieuwe aktiën.

BERLIJN. 20 Maart.

De Kommissie welke zich alhier gevormd heeft om de familie van den heer *von Hinckeldey* een bewijs van erkentelijkheid te doen toekomen, ontving den 16. dezer uit Weenen een schrijven van zekeren Dr. *August Bluehdorn*, waarin deze, hoewel een Oostenrijker, onder toezending van 500 thaler, zijne deelneming in het lot van dezen uitstekenden ambtenaar betuigde.

De Frankforter kamer van koophandel heeft, met het oog op den toevloed van beursspekulanten, besloten, dat ieder die voortaan aan de beursoperatien zal willen deel nemen, zich vooraf, even als de kooplieden, moet voorzien van eene kaart, waarvoor hij 5 florijnen per drie maanden zal moeten betalen.

De Landdag van het groothertogdom Weimar heeft in eene zijner jongste zittingen de wet op de wederinvoering der doodstraf goedgekeurd, welke in de beide voorgaande zittingen zonder eenig gevolg werd ingediend. De Groothertog blijft niet de bekrachtiging van het vonnis, maar wel het regt van gratie zich voorbehouden.

ENGELAND.

LONDEN, 18 Maart.

De *Globe* zegt, dat de tot dusverre uit Amerika ontvangen tijdingen behelzen, dat de Amerikaansche pers minder oorlogzuchtig is en niet meer beducht schijnt voor eene botsing tusschen Engeland en Amerika.

Door de dagbladen van Guijana en brieven uit Demarary van den 26. der vorige maand, wordt melding gemaakt van ernstige gewelddadigheden, door de Kreolenbevolking op de Portugeesche kolonisaten gepleegd. Sedert lang waren de Kreolen tegen de Portugezen slecht gezind, doch toen de onder den naam van den „Engel *Gabriel*” bekende *John Sayers* in de kolonie terugkwam en zijne aanvallen tegen de Katholieken hernieuwde, sloeg men tot dadelijkheden over, viel allen onder de kreten: *Weg met de Portugeezen! Weg met de Papen!* aan, en roofde en plunderde gedurende zes dagen.

— De gemeenteraad van Edimburg heeft besloten den Keizer van Frankrijk een adres van gelukwensching te doen aanbieden ter gelegenheid der geboorte van een keizerlijken zoon.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Maar.

De kommissie van het kongres komt heden weder bijeen, om den tekst te regelen van de artikelen van het vredesverdrag. Het kongres zelf zal, hoopt men, morgen, Vrijdag of overmorgen, Zaturdag, bijeen komen; men is het tijdstip der onderteekening van het verdrag al zeer genaderd. Die spoedige teekening verklaart ook de gelijktijdige verheffing van de generaals *Bosquet*, *Canrobert* en *Randon* tot maarschalken. Immers als de vrede geteekend was, had die benoeming niet zoo goed kunnen geschieden, daar het getal maarschalken voor vredestijd reeds overschreden is.

Wat den aard der toetreding van Pruissen betreft, het blijkt thans, dat Pruissen niet alleen geroepen is, om slechts te teekenen. De Pruiss. minister *von Manteuffel* heeft toch na zijne komst te Parijs op Zondag, met de overige gevolmagtigden den geheelen Maandag gearbeid. Ook Dingsdag, nadat de Pruiss. minister eerst alleen en later in vereeniging met de overige kongresleden door den keizer is ontvangen, zijn de kongresleden op het hotel van buitenl. zaken bijeen geweest. En gister Woensdag zijn de kommissien werkzaam geweest. Er is dus nog met de Pruiss. gevolmagtigden beraadslaagd, al is dit niet over de zaken, die meer bepaaldelijk de oorlogvoerende magten betroffen, dan toch over de aangelegenheid van algemeen Europeesch belang. Voor de regeling van die zaken van algemeen Europeesch gewigt stond Pruissen op gelijken rang als de overige groote mogendheden, en daarover zal het daarom mede beraadslaagd hebben. Was Pruissen slechts geroepen, om te teekenen, die teekening had reeds maandag of dingsdag kunnen plaats grijpen. Thans wordt die nog verwacht.

Men verneemt, dat graaf *Orloff* Zondag morgen, dadelijk nadat de kanonschoten de gelukkige bevalling aankondigden van de keizerin, naar de Tuilerien is gegaan, om den keizer geluk te wenschen. Z. Maj. was juist na den lang vermoeijenden tijd van afwachting naar zijne appartementen gegaan. Graaf *Orloff* is niet alleen bij hoofsche zaken bijzonder oplettend, maar men zegt, dat hij op het kongres steeds naar de meening gevraagd heeft van keizer *Napoleon*, en dat hij zich bijna altijd geheel aan de keizerlijke meening heeft aangesloten.

De Keizerin en prins zijn beide welvarende. De wacht bij den prins is gister voor 't eerst gehouden. Ze wordt gedaan door garde-dragonders onder het bevel van een kapitein, die de bevelen moet ontvangen van mevrouw *Bruat*. De *Cent Gardes* blijven uitsluitend bestemd voor de dienst van den keizer en de keizerin.

De mededeeling van den *Moniteur*, waarin op nieuw wordt gewezen op de voorwaarden, waarop alle ballingen naar Frankrijk kunnen terugkeeren, heeft allen niet voldaan. Men had gedacht, dat de onderwerping aan het tegenwoordig bewind niet meer bepaald gevorderd maar er stilzwijgend onder zou worden begrepen, als de uitgewekenen in het vaderland mogten terugkeeren. Aan eene zending van maarschalk *Bosquet* naar de uitgeweken generaals *Changarnier*, *Lamorycière*, *Leflo* enz. gelooft men weinig. Het is te zeer bekend, dat die generaals de fusie te stellig zijn toegedaan.

PARIJS, Vrijdag 21 Maart.

De *Moniteur* berigt, dat eene algeheele amnestie zal worden verleend, voor alle overtredingen in zake van policie als anderszins.

Voorts bevat datzelfde blad een Keizerlijk besluit, waarbij graaf *Fascher de la Lagerie* met het grootkruis van het Legioen van Eer bevestigd wordt.

De gezondheidstoestand der Keizerin, en van den jeugdigen prins was heden middag uitmuntend; die van prins *Jerôme* iets beter dan in de laatste dagen.

ADVERTENTIEN.

*** Op den 19. Maart 1856 is te Arnhem in den ouderdom van ruim 84 jaren overleden Vrouwe JOHANNA BENJAMINA VAN THIJE HANNES, Douairière van wijlen den Heer Mr. HENDRIK ANTHON Ridder VAN RAPPARD.

*** Heden overleed onze waarde Zuster en Behuwdzuster, Mejufvrouw GEERTRUIDA VAN RAVEN, in den ouderdom van 65 jaren.

Houten, S. VAN RAVEN.
20 Maart 1856. Uit aller naam.

*** Voor de welgemeende blijken van belangstelling bij de ziekte en het overlijden van mijnen geliefden Zoon HENDRIK, mij zoowel binnen als buiten deze stad betoond, betuig ik, ook namens mijne kinderen, mijnen opregten dank.

Amsterdam, Wed. R. R. VIERVANT,
21 Maart 1856. BLAAUW.



*** Publieke verkooping van eene kapitale BOEREN HOFSTEDE met circa 23 1/2 Bunder extra best WEI-, HOOI- of VEENLAND, staande en gelegen te Vinkeveen, polder Demmerik, op Vrijdag den 28. Maart 1856, des middags ten 12 ure, ten huize van den Logementhouder *Jan Koekenbier*, te Loendersloot: dagelijks te bezigtigen. De veilconditien zullen vier dagen te voren, ter inzage liggen, ten kantore van de Notarissen VAN BEUSEKOM, te Loenen, en SUYCK, te Vreeland.

*** De Notaris G. H. BROEKMAN, gevestigd te Vianen, zal aldaar, ten verzoeke zijner Principalen, op Woensdag den 2. April 1856, en op Woensdag den 9. April daaraanvolgende, beide des voormiddags ten 11 ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, bij inzetting, hooging en afslag presenteren te verkoopen:

Ongeveer 46 Bunders WEI-, HOOI- en GRIENDLANDEN, alsmede HUIS, ingerigt tot Arbeiderswoning, staande en gelegen in den Polder den Biezen, in de Gemeente Hagestein; meestal dadelijk te aanvaarden, in diverse percelen en gecombineerd, zoo als breeder bij billetten is vermeld, en zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen ten kantore van voorn. Notaris BROEKMAN, te Vianen.



*** Op Zaturdag den 5. April 1856, des namiddags ten 5 ure precies, zal men aan het Lokaal van Verkoopingen, te Utrecht achter St. Pieter, publiek verkoopen:

No. 1. Een aangenaam gelegen PLAIZIERTUIN, met nieuw betimmerde HUIZINGE, voorzien van Koepelkamer, twee Tuinkamers, twee Bovenkamers, Keuken, Kelder en Zolder, te Utrecht onder Abstede, in de Maliebaan, naast de Societeit *Buitenlust*, wijk I, no. 266, groot 10 roeden, 60 ellen.

No. 2. Een WARMOEZIERSHOF en twee WONINGEN, wijk I, no. 275*b* en *c*, groot 11 roeden, 55 ellen, te Utrecht onder Abstede, ten einde van de derde Baansteeg.

No. 3 en 4. Twee WONINGEN, annex het vorige perceel, wijk I, no. 275 en 275*a*.

No. 5. Eene HUIZINGE, genaamd *OOG IN AL*, naast het vorig perceel, wijk I, no. 275*i*, voorzien van twee Kamers, Keuken, Kelder en Zolder.

Breeder bij billetten en nader onderrigt te bekomen ten kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES, te Utrecht.



*** Publieke verkooping op Dingsdag den 8. April 1856, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van den Logementhouder *G. van Caspel*, aan de Nieuwersluis, gemeente Loenen, van eene kapitale BOEREN HOFSTEDE met uitmuntende Wei- en Hooilanden, staande en gelegen aan den Oukoopschen dijk, polder Oukoop, gemeente Loendersloot, Oukoop en ter Aa. Onverhuurd. Te aanvaarden de Landen dadelijk, de Gebouwen 1° Mei 1856. Dagelijks te bezigtigen. — Nadere informatien te bekomen ten kantore van den Notaris ERNST VAN BEUSEKOM Ez., te Loenen.



*** Op Zaturdag den 26. April 1856, des namiddags ten een ure, zal men aan het Lokaal van verkoopingen der Notarissen te Utrecht, publiek verkoopen:

No. 1. Eene voor weinige jaren nieuw gebouwde HUIZINGE, ERF en GROND, in het dorp Zuilen, nabij de kerk, voorzien van zes Kamers, Keuken, Kelder en Zolder.

No. 2. Twee bunders 60 roeden uitmuntend WEILAND, op Zwesering onder Zuilen, aan den Daalschendijk.

No. 3. Drie bunders 50 roeden BOUW- of WARMOEZIERSLAND, achter het vorige perceel.

No. 4. Een ELZENBOSCHJE, groot 21 roeden 40 ellen, gelegen als voren, aan den straatweg.

No. 5. Een dito, groot 41 roeden 80 ellen, gelegen als voren.

No. 6. Acht bunders 40 roeden BOUW- en WEILAND; gelegen onder Catharijne, in de Lageweide.

No. 7. Vijf bunders 63 roeden uitmuntend WEILAND, gelegen als voren, genaamd de Zoogkuil.

No. 8. Acht bunders 77 roeden ELZEN- en GRIENDBOSCH, op Themaat, onder Haarzuilen.

No. 9. 56 Roeden 50 ellen uitmuntend WARMOEZIERSLAND, gelegen te Utrecht, onder Pijlswaard, in de Hooglandsche steeg.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES, te Utrecht.

TE HUUR,

*** Op de Oude Gracht, in een toehuis twee Ongemeubileerde BOVENKAMERS, voor eene Dame of een bejaard Heer. Huurprijs *f* 200.— Adres franco lett. V. D. aan het bureau dezer Courant.

*** Men verlangt gedurende de zomermaanden te Huur, in de omstreken van Utrecht in de nabijheid van den spoorweg, twee à drie VERTREKKEN met vrij gebruik van Tuin, etc. Opgave van stand en huurprijs met franco briefjes onder letters G. G., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD & Zn., Beursstraat te Amsterdam.

TE HUUR OF TE KOOP:

*** In de provincie Utrecht biedt men aan, een aangenaam **Buitentje,** gelegen aan den Rijnspoorweg, voorzien zijnde van alle gemakken. Nadere informatiën te bekomen onder letter R, bij den boekhandelaar J. H. SIDDRÉ, te Utrecht.

TE HUUR MET 1° MEI:

*** Eene HUIZINGE met Tuin, bestaande in vijf Kamers, Keuken, Kelder en Bergplaats, ad *f* 200.—: te bevragen bij de Wed. MUITEMAN, in het Logement *den Burger*, buiten de Tolsteegbarrière.

*** Tot de aanstelling van eenen TWEEDEN VELDWACHTER in de gemeente Ysselstein, besloten zijnde, wordt als zoodanig verlangd iemand, tusschen de 25 en 40 jaren oud, van een gezond en sterk ligchaamsgestel, voorzien van goede getuigschriften.

Bij voorkeur zullen in aanmerking komen, gepensioneerde militairen, goed kunnende lezen en schrijven.

De jaarwedde is *f* 200.— en vrije bovenkleeding.

Sollicitanten zullen zich in persoon moeten aanmelden, voor den 7. April aanstaande, bij den Burgemeester aldaar.

De Burgemeester van Ysselstein,
VOORTMAN.

Aanzoek tot een middel van bestaan.

*** Een vader des huisgezins, uit den fatsoenlijken stand, en van de Protestantsche godsdienst, met vrouw, drie kinderen en een inwonend vrouwelijk lid der familie, door vele opgevolgde tegenspoeden thans verstoken zijnde van alle inkomsten, en daardoor in de uiterste verlegenheid geraakt, roept bij deze de welwillende medewerking in van invloedhebbende en vermogende stadgenooten, ten einde hem, zoo mogelijk, aan een betamelijk bestaan te helpen. Nog in de kracht des levens zijnde, acht hij zich geschikt voor eene betrekking waaraan eenig schrijfwerk is verbonden en opzigt wordt vereischt. Daar hij in der tijd als officier bij de Mobiele schutterij is uitgetrokken, hoopt hij, dat hem zulks eenigzins tot aanbeveling zal kunnen verstrekken. — Aan het bureau dezer Courant zijn adres bekend zijnde, zal de Redactie de bewijzen van belangstelling en hulp ten zijnen behoeve wel willen ontvangen en bevorderen. D.

STEMPEL INKT.

*** Bij den Boekhandelaar N. DE ZWAAN, te Utrecht, is voorhanden, in *eenig Depôt*, de allerbeste **Stempel inkt** van de Fabriek van de Heeren F. STAUDT EN ZN., in blaauw, zwart en rood.

Het is die Stempel inkt, welke op last van het gouvernement *moet* gebruikt worden op alle bureaux en kantoren.

Prijs van het kruikje met toestel f 2,50.

De Heer J. A. HULSCHER, te Balk, in Friesland, is door een **GOLBERGERSCHEN KETTING** van rheumatiek en vliegende jicht genezen, waaraan hij acht jaren geleden had.

W. VAN DER VEEN, Turfschipper op Harlingen, van hoofdpijn en verouderde rheumatische aandoeningen.

Mejufvrouw de Wed. RAATS, te Arnhem, van verlamde beenen.

Mejufv. C. VAN DEVENTER, te Breukelen, van hevige kramppijnen. De Vrouw van STEINSTRA, te Harlingen, van eene rheumatische borstkwaal.

De Kettingen kosten 1.80—2.70—3.60—5.40, en zijn te verkrijgen in onderstaande Depôts.

Amsterdam Verkoophuis.	Utrecht, *L. J. R. Bosch* Lijnm.
Amersfoort, *J. H. v. Ruyven.*	Vianen, *M. A. Verkerk.*
„ *J. P. Bruning.*	Wageningen, *W. J. Tibout.*
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*	Wijk bij Duurs., Wed. *C. Zorn.*
Utrecht *T. Uhlenbroek* Bakkerb	en in de bekende depôts in
„ *T. Uhlenbroek* Choorst.	de andere steden.

Arnhem 20 Maart. Nieuwe Weit van *f* 14,00 tot *f* 16,50; Rogge van *f* 9,85 tot *f* 10,40; Boekweit van *f* 9,00 tot *f* 9,25; Garst van *f* 6,00 tot *f* 6,50; Voerhaver van *f* 3,80 tot *f* 4,00; Wikken van *f* 8.00 tot *f* 8,50; Paardeboonen van *f* 8,25 tot *f* 8,50; Groene Erwten van *f* 11,00 tot *f* 12,00; Klaverzaad van *f* 56,00 tot *f* 64,00. Aardappelen van *f* 2,40 tot *f* 2,75 het Ned. mud. Boter van *f* 1'10 tot *f* 1,22 het Ned. pond.

Aan de markt waren 590 mudden nieuwe weit, 412 mudden rogge, 270 mudden boekweit, 35 mudden garst, 80 mudden voerhaver, 90 mudden wikken, 70 mudden paardeboonen, 6 mudden groene erwten, 3 mudden klaverzaad, 310 mudden aardappelen, 34 mudden appelen.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Maart	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. bij 0°.	Ther. F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
			N. Q.						
20	2	nnw.	0.5	758.46	47.3	+ 2.0	0.92	1.2	Zw. bew. regen.
	10	wnw.	0.5	58.51	41.7		97	6.7	Betrokken,
21	8	wzw.	1.0	58.54	41.5		94	0	Idem.
	2	w.	4.0	58.94	46.4	+ 0.7	80	0	Zw. bewolkt.
	10	zw.	0.5	60.18	41.5		92	0.3	Idem.
22	8	wnw.	0,5	61.72	40.8		94	0.5	Betr.; nevelig.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 21 Maart 1856.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . . 2 1/2	pCt.	63	63 1/16	63 1/16
dito dito 3	„	75 1/16	75 9/16	75 7/16
dito dito 4	„	93 3/8	93 9/16	93 9/16
Amortisatie-Sijndicaat 3 1/2	„	90		
Oost-Indische Leening 4	„	93	93 1/8	93
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.* 5	„	101 3/8	101 1/2	101 3/8
Obligat. 1828 & 1829 5	„	101		
Certificat. 1831 & 1833 5	„	88 7/8		
Certificaten 1840 . . . 4	„	81 1/4		
Cert. bij *Stieglitz* . . 4	„	80 3/8	80 1/2	
dito Adm. te Lond. 4 1/2	„	92 1/2		
Cert. van Assign. . . 6	„	63 3/8		
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		152 1/2		
Obligatien. 4	pCt.	76 7/8		
SPANJE.				
Obligatien 1 1/4	pCt.	24 7/8	25	24 15/16
Binnenl. Schuld . . . 3	„	39 13/16	40	39 15/16
Amortisable		7 3/16	7 1/4	
Bewijzen Coupons . . .		5 7/8	5 15/16	
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en Co.* 4	pCt.	66		
Oblig. Metaliek . . . 5	„	80 5/8	80 15/16	80 15/16
Oblig. N. 5	„	86 1/4	86 5/8	86 5/8
dito dito La B. . . . 5	„	86 1/4	86 5/8	86 5/8
dito dito 2 1/2	„	41 7/8	42 1/16	42
BELGIE.				
Certific. bij *Rotschild* 2 1/2	pCt.	51 5/8	51 11/16	51 11/16
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100. . 5	pCt.	97 7/8		
„ 1824, £ 200. . 5	„	97 7/8		
PORTUGAL.				
Obligatiën 3	pCt.	45 1/2	45 5/8	45 5/8
AMERIKA.				
Venez. Oblig. 6 pCt., nu 4 1/4	„	26		
Grenada, Oblig. . . . 2 1/2	„	20 5/8	20 3/4	
Mexico, Obl. 1851 £ 100 3	„	19 1/2	19 5/8	
Noord-Amerik. Am. Bank-act.		1 1/2	1 9/16	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 70
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Zitting van den Stedelijken Raad

van Woensdag de 13 Februarij 1856.

Voorzitter de Heer *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 20 leden. Afwezig de heeren *Ackersdijck*, *v. Stirum*, *Mulder*, *Karsten*, *Bake* en *Hoytema.*

De *Voorz.* geeft kennis, dat zijn ingekomen de geloofsbrieven van de nieuw benoemde raadsleden, en stelt voor deze stukken te stellen in handen van eene kommissie. Dienovereenkomstig wordt besloten, en worden daartoe uitgenoodigd de heeren *van Asch v. Wijck*, *v. d. Heuvel*, *v. Lier*, *Boer* en *v. Veersen.*

De vergad. wordt daarop voor eenigen tijd geschorst.

Na eene langdurige afwezigheid brengt deze kommissie verslag uit bij monde van den heer *van Asch van Wijck.* — De komm. heeft geene bedenkingen tegen de stukken, ingeleverd door de heeren *Bosch* en *de Jong v. Beeck en Donk*, en stelt mitsdien voor de toelating van de beide heeren. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

Ten opzigte van den heer *de Muralt* is bij de kommissie de opmerking gemaakt, dat de naam van den gekozene niet volkomen overeenkomt met dien zijner doopakte. Op het laatste stuk staat *von Muralt*, terwijl op het proces-verbaal voortkomt *de Muralt.* De meerderheid heeft deswege geene zwarigheid gemaakt. Meer echter heeft men stil gestaan bij de vraag of de betrekking welke de gekozene bij de kamer van koophandel bekleedt geen beletsel daarstelt, om als lid van den raad te worden aangenomen, en zulks met het oog op art. 23 der wet, let. *f.* en *g.* Ten slotte heeft de kommissie echter aangenomen, dat die betrekking geen wettig beletsel daarstelt, waarom zij thans ook den raad voorstelt, om tot de toelating van dit lid te besluiten. — Wordt konform besloten.

Van deze besluiten zal aan de nieuw benoemden en aan Gedep. Staten worden kennis gegeven.

Worden ter tafel gebragt de volgende stukken.

Missive van Gedep. Staten, houdende mededeeling van Z. M. besluit tot goedkeuring of de verhooging op het gedistilleerd en den wijn en van de afschaffing van het kollektief zegel en de expeditiegelden. Voor Informatie.

Prov- Blad betreffende de uitvoering van art. 47 der armen wet. — Voor Inform.

Drie missives van de gezondheids kommissie, inhoudende: Rapport dier komm. over de aanbesteding der weghaling van den haardasch en vuilnis; idem der komm. omtrent goten en aan den weg uitkomende sekreten in de buiten wijken; eindelijk eene voordragt der komm. van een tweetal kandidaten ter vervulling van de in haar midden opengevallene plaats, door het vertrek van den heer *Voorduin*, welk bestaat uit de heeren Mr. *P. A. Broers* en Mr. *C. Th.* baron *van Lijnden.*

De *Voorz.* merkt op dat ook nog eene tweede plaats bij de komm. is opengevallen door de verplaatsing van den heer *v. Beeck Calkoen.*

Rekwest van den heer Mr. *A. J. v. Beeck Calkoen* houdende verzoek tot afkoop van een paar uitgangen zijner plaats, tegen de pemming 25. — Dit verzoek wordt dadelijk in behandeling genomen, en dienovereenkomstig besloten.

Verzoek van Dr. *Beckers* om een eervol ontslag als stads dokter, tegen de maand April. — Ook dit verzoek wordt door den raad ingewilligd.

Naar aanleiding van het rapport der komm. in zake het stads vroedmeesterschap, zijn Burg. en Weth. uitgenoodigd in overleg te treden met den heer *v. d. Water* en prof. *van Goudoever.* — Burg. en Weth. hebben hieraan gevolg gegeven, en het resultaat van hunne bemoeijingen is geweest, dat tengevolge daarvan de zaak volkomen kan geregeld worden, vooral ook ten opzigte het akademiesch onderwijs. B. en W. stellen alzoo voor om geen derde vroedmeester aan te stellen, maar prof. *van Goudoever* te benoemen tot stads vroedmeester en tevens diens traktement, zoowel als dat van den heer *v. d. Water* te bepalen. — Ter sekretarie, en de behandeling in eene volgende vergadering.

Voorstel van Burg. en Weth. tot regularisatie van de ontvangst en uitgave om reden de verfraaijing van het stads plantsoen. — Ter Sekretarie en de behandeling in de eerst volgende verg.

Voorstel van Burg. en Weth. tot af- en overschrijving voor de benoodigde gelden voor de trottoirs buiten de Catharijnebarriere. — Gedep. Staten vonden het voegzamer, dat deze uitgaaf, niet op *onvoorzien*, maar op den post voor *straten* wierd verantwoord. — De behandeling in eene volgende vergadering.

Een schrijven van het Roomsch Kath. Parochiaal armbestuur, met bijgaande rekening van gehouden administratie van 1854 en 1855. — Deze stukken zijn gesteld in handen der komm. *ad hoc.*

Een schrijven van het bestuur der Liedertafel AURORA, waarin wordt te kennen gegeven, dat in den loop van dit jaar eene groote feestviering zal plaats hebben, waarvoor eene begrooting is opgemaakt, waarvan hierbij afschrift. Ten slotte wordt daarin van stads wege eene garantie gevraagd van niterlijk *f* 1500, om bij een eventuëel te kort daarvan, of van zooveel minder, als mogt benoodigd zijn, te kunnen gebruik maken. — Dit stuk wordt in handen gegeven eener komm., bestaande uit de heeren *v. Dielen*, *v. Rees*, *Karsten*, *v. Stirum* en *v. Beest.*

De derde suppl. kohieren der hondenbelasting, welke hebben voorgelegen, worden goedgekeurd, en zullen aan Gedep. Staten ter bekrachtiging worden opgezonden.

Verzoek van *A. van Beek*, in verband met de late oplevering der ijzeren goten, om remissie van de boete daarop vallende. — Ter Sekretarie en de behandeling in eene volgende vergadering.

Twee rekwesten van *Veltman* en *van Os*, om bij de vakature van sluiswachter in aanmerking te mogen komen. — Ter sekretarie.

Aan de orde is het verzoek van het Israëlitische armbestuur om *f* 500 subsidie. — De konklusie der komm. luidt, om het verzoek in te willigen. — Wordt konform besloten.

Bij een vroeger besluit van dezen raad is begrepen, dat de maatschappij van Moederlijke liefdadigheid niet behoort tot de instellingen van weldadigheid bedoeld bij de armenwet. Gedep. Staten hebben daaromtrent bedenkingen gemaakt, welke bereids door de komm. *ad hoc* zijn behandelt. — Deze komm. stelt voor, om, in gevolge het beweren van Gedep. Staten, zich verder niet meer met genoemde maats. in te laten, en daarvan aan haar bestuur kennis te geven.

Burg. en Weth. stellen thans nog voor om de tweede rij huizen op de van Wijks-kade, waarvan de eerste en derde bereids verkocht zijn, thans ook in publieke veiling te brengen. — Wordt dienovereenkomstig besloten, waarna deze zitting wordt gesloten.

Zitting van den Stedelijken Raad.

van 28 Februarij.

Voorzitter Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 23 leden. Afwezig de heeren *Boer* en *v. Lier* met kennisgeving, verder nog afwezig de heer *v. Asch v. Wijck.*

Zijn ingekomen de volgende stukken:

Besluit van Gedep. Staten, houdende goedkeuring op het Raadsbesluit van 13 Febr. ll., aangaande den verkoop van de tweede serie huizen op de van Wijcks Kade.

Goedkeuring van Gedep. Staten op het Raadsbesluit, betreffende de afkoop door den heer mr. *A. J. v. Beeck Calkoen* van een paar uitgangen van zijn eigendom.

Voordragt van regenten van het krankzinn. huis, van een tweetal, ter vervulling van eene opengevallene vakature. Deze voordragt luidt: mr. *J. L. Ram* en mr. *S. J. v. Geuns.* Burg. en Weths. hebben dit tweetal vermeerderd met hunne voordragt, bestaande uit: mr. *C. G. Berger v. Hengst* en mr. *N. H. v. Nes v. Meerkerk.*

Rekwest van den heer *de Heus*, tot afstand van een stuk gronds op het Vreeburg, ter vergrooting zijner fabriek. — De Kameraar is daarover reeds gehoord, en heeft zijn advies bereids uitgebragt.. — Beide stukken ter sekretarie, ter inzage der leden.

Begrooting van het Roomsch Kath. parochiaal Kerkbestuur voor 1856. — In handen der kommissie *ad hoc.*

Rekwest van dr. *Munting*, houdende verzoek, om bij de benoeming van een Stads dokter in aanmerking te mogen komen.

Twee voorstellen van Burg. en Weths. tot af- en overschrijving op de dienst van 1855.

Een voorstel van Burg. en Weths. tot af- en overschrijving van de post van onvoorziene uitgaven op die voor het tonnegeld, ten bedrage van *f* 50,45. — Wordt dadelijk in behandeling genomen.

De heer *Pabst* geeft zijn verlangen te kennen 1[o]. dat *het Tarief van de regten in te vorderen voor het gebruik der Stads Turftonnen van 4 Julij* 1842 zal worden herzien, omdat het niet gelijkmatig drukt, want wie 30 tonnen turf meet betaald 15 cent en maar 30 centen zoo men de ton gebruikt om 100 tonnen turf te meten; ten 2. wenschte de Spr., dat het jaarlijksch onderhoud der turftonnen cirka *f* 400 bedragende, bij publieke aanbesteding zoude geschieden.

Daarna wordt konform het voorstel van Burg. en Weths. besloten.

De Kommissie belast met het rekwest en bijgaande stukken voor het Roomsch Kath. parochiaal kerkbestuur, brengt verslag uit, bij monde van den heer *Schuller.* — Uit dit verslag bleek, dat alle de ontvangen stukken de Komm. tot geene andere konklusie hebben kunnen brengen, dan ze in eene voorgaande vergadering reeds ter tafel heeft gebragt, dewijl die allen tot niets leiden, en niets anders bewijzen, dan dat men het voor de tegenwoordige omstandigheden nuttig heeft geacht alle deze stukken op te maken, en dat wel op denzelfden tijd, aangezien ze allen een gelijken datum dragen, en volstrekt niet voorzien zijn van eene approbatie der bevoegde authoriteit, en zonder overlegging der justifikatoire stukken. Wel heeft de komm. voor zich de zekerheid, dat de R. Katholijken wel goed zullen bijdragen, maar de bewijzen daarvan ontbreken, even als die hoe het bestuur aan hare verpligtingen voldoet, hoeveel, en aan wie wordt bedeeld. Zonder dit alles is de komm. niet bij magte, om een ander advies te geven. — Het doet der Komm. leed, dat het Roomsch Kath. Armbestuur niet beter heeft voldaan aan de voorschriften der wet, en zich niet heeft beijverd de moeijelijkheden weg te nemen, welke thans nog bestaan, daar toch hij eene voldoende overlegging van de voorgeschreven stukken, volgens de meening der Komm., de Raad de gevraagde subsidie zou behooren te verleenen. — Dit rapport wordt ter sekretarie nedergelegd, en de behandeling in eene volgende zitting bepaald.

Nog wordt ter tafel gebragt eene voordragt van de plaatselijke schoolkommissie, ter vervulling eener vakature in dezelve, bestaande uit de heeren dr. *J. W. Gunning* en dr. *G. A. J. Beckers.* Deze voordragt wordt door Burg. en Weths. vermeerderd door een tweede tweetal, bestaande uit de heeren Mr. *H. Roijaards* en mr. *S. J. v. Geunst.*

Aan de orde van behandeling wordt gesteld het rapport der Komm., betreffende de zaak van de maatschappij van moederlijke liefdadigheid.

De heer *Schuller*, namens de Komm., meent daarin nog eene wijziging te moeten brengen, voornamelijk betreffende het voorstel, dat de raad zich niet verder inlate met genoemde maatschappij. Zij heeft die vraag in overweging genomen, en het niet wenschelijk geacht, om een dergelijk voorstel aan den raad te doen. Het is onjuist, wat men wel beweerd heeft, dat de Komm. alle banden met genoemde maatschappij wenscht af te breken. De maatschappij kan voortdurend met overlegging van rekening en begrooting geld vragen, en wanneer die in orde bevonden worden, dan kan de raad voortgaan haar te subsidiëren. De bedoeling der Komm. is deze geweest: dat de raad zich niet verder zou inlaten met de keuze van bestuurderen. Het is een feit, dat de dames bestuurderessen door burg. en weths. worden benoemd, op voordragt van haar bestuur. Dan behoort de maatschappij onder die ligchamen, waarvan gesproken wordt in art. 2 litt. *d* der armenwet. De Komm. meende alleen *dat* te doen ophouden. — Er is behalve dien nog eene tweede leemte in het voorstel. De raad is niet bevoegd, om veranderingen in het reglement te brengen, hij kan alleen in overleg met het bestuur daartoe overgaan. Daarom stelt de Komm. voor, dat de raad in beginsel aanneme, dat de benoeming der regentessen vrij en onafhankelijk door de maatschappij worde volbragt, dat deze maatschappij worde gebragt onder letter *c.* van art. 2, en dat de raad Burg. en Weth. uitnoodige, daarvan berigt te geven aan het bestuur dezer instelling, om te hooren, hoe men gezamentlijk tot eene herziening van het reglement kon overgaan. In de vorige vergadering heeft Spr. reeds gezegd, dat eigenlijk de herziening van het reglement zou moeten geschieden in eene gezamentlijke zitting, en dat dan elk kollegie eene stem behoorde te hebben. Hoe moeijelijk hieraan te voldoen mogt zijn, de wet schrijft dit voor. Spr. wenscht dus eerst het bestuur te hooren, en dat ten slotte de raad een besluit neme, waar die herziening moet plaats hebben.

De *Voorzitter* merkt op, dat dit eene wijziging in het rapport is. Het is nu de vraag, of de raad het wenschelijk acht de benoeming der bestuurderessen niet meer door Burg. en Weth. te doen plaats hebben?

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat een ander punt hier moet vooraf gaan. De raad heeft vroeger geoordeeld dat de Maatsch. van Moederl. liefd. geene inrigting van gemengden aard is, en moet dus nu onderzoeken of er genoegzame gronden zijn om op dit besluit terug te komen zoo als Ged. Staten zulks hebben voorgesteld. Spr. gelooft nu ook dat het eene gemengde instelling is, maar niet, gelijk de Komm. voorstelt, omdat Burg. en Weth. het bestuur benoemen. Zijn grond is, dat het reglement is opgemaakt door de Stad in vereeniging met het bestuur der Maatsch. van Moederl. liefd. Daarin is wel niet direkt gezegd, dat het ook is gearresteerd door Burg. en Weth., maar er staat toch: gezien door Ons Burg. en Weth., en in de voorschriften bevinden zich lastgevingen aan Stedel. ambtenaren, die niet door Regentessen alleen konden worden vastgesteld, maar de zamenwerking met het Stedel. bestuur aanduiden. Indien men dus, gelijk in deze behoort, tot den oorsprong terug gaat, dan vindt men dat die maatschappij gezamentlijk is ingesteld; en is dit zoo, dan is zij eene instelling van gemengden aard. — Eerst, [illegible]

wanneer dit nu door den Raad zal zijn uitgemaakt, komt de vraag in aanmerking, of en hoe men deze stand de zaak van aard zal doen veranderen.

De heer *Schuller* leest in de wet niets van den oorsprong, maar hij neemt de maatschappij zooals die bestond op het oogenblik van de invoering der wet. Evenwel zal de Spr. zich verblijden, wanneer de raad terug mogt komen op zijn vroeger besluit, dewijl men anders in langdurige diskussien met Ged. Staten zou komen.

De heer *Ackersdijck* moet bekennen, dat het onderwerp voor hem nieuw is. Toch meent hij zich te herinneren, dat die instelling van de hooge regering is uitgegaan. En behoort zij nu tot de gemengde inrigtingen, dan moet men vragen, of dit zal gewijzigd worden? en daartoe acht Spr. zich nog niet genoegzaam ingelicht. Hij ziet niet in, waarom het vooreerst niet zoo kan blijven. Maar zal men het veranderen, dan acht Spr. het niet genoeg, dat ééne der partijen zegt, dat zij niet meer wil voortgaan, maar dan moet men de overeenkomst gezamentlijk ontbinden.

De heer *Schuller* zegt, dat, als de instelling van gemengden aard is, men had moeten overgaan, het reglement te herzien, en die herziening had moeten plaats hebben vóór den 1. Sept. 1855. Voor dien tijd heeft de komm. de zaak in den raad gebragt, en heeft wijzigingen in het reglement voorgesteld, ten einde de maatschappij daardoor tot eene partikuliere inrigting te vormen. Het is de schuld der komm. dus niet, dat de leden nog niet genoegzaam zijn ingelicht, zoo als door den laatsten Spr. is opgemerkt. In dien tijd is er gezegd, dat het eene bijzondere instelling is, of liever geene instelling van gemengden aard. Nu komen Ged. Staten op deze zaak terug, waarom de Komm. nu voorstelt het reglement in dier voege te herzien. Nu wordt er gevraagd, wat zijn daarvan de redenen? dat behoeft de Komm. thans niet te beantwoorden, aangezien zij zulks in haar vorig rapport reeds heeft gedaan. De Komm. heeft gemeend, dat, indien de maatschappij geheel vrij werkte, de band geheel ophield, behalve dat de maatschappij het regt behield, om subsidie te vragen.

De heer *v. d. Heuvel* is tegen de voorgestelde wijziging. Zijns inziens moet men tot eene geheele dissolutie overgaan, want de instelling is van gemengden aard, reeds van den oorsprong af. Indien al het voorstel van den heer *Schuller* werd aangenomen, en de klausule van de benoeming der regentessen door Burg. en Weths. uit het reglement werd genomen, dan zou daardoor volstrekt niet het karakter der instelling veranderen.

De heer *Schuller* meent een misverstand te moeten voorkomen, door op te merken, dat de Komm. voorgesteld heeft, dat de raad gezamentlijk de herziening zou bewerkstelligen. Het is juist eene grieve geweest, dat het reglement zoo apodiktisch werd herzien. Zij heeft daarom geadviseerd de wenschelijkheid, om zich aan die maatschappij te onttrekken, en Burg. en Weths. uit te noodigen daarvan berigt aan het bestuur te geven, ten einde gezamentlijk de verandering te kunnen aanbrengen.

De heer *Pabst* zegt: Het komt mij voor, dat de stad niets verliezen moet van haren invloed op het bestuur van de Maatschappij van de Moederlijke liefdadigheid. Al hetgeen toch omtrent de beginselen waarop de armverzorging moet rusten, gezegd is, blijft in het algemeen waar, maar in het onderhavige geval behoort er op te worden gelet, dat door de verloskundigen bij de Hoogeschool voortdurend klagten zijn aangeheven wegens het gebrek aan gelegenheid voor de studenten om zich in de uitoefening der verloskunde te bekwamen. Thans bestaat er eene gelegenheid om die maatschappij ook werkzaam te doen zijn aan het vermeerderen der gelegenheid tot het ontvangen van zulk onderwijs, en daarom wensch ik, dat de Raad der stad geen invloed zal opgeven, welke zij zijdelings op het bestuur van die Maatschappij kan uitoefenen.

De heer *Ackersdijck* beaamt het gevoelen, door den heer *Schuller* verdedigd, dat de maatschappij beter zal kunnen werken wanneer zij ongestoord, zonder inmenging der regering, voortgaat. Alleen heeft Spr. eene bedenking hooren inbrengen, die wel overweging verdient, namentlijk, dat men daardoor minder invloed op de uitoefening der verloskunde zoude kunnen uitoefenen. Spr. meent daarover geen volkomen oordeel te mogen uitspreken; evenwel zou hij niet gelooven, dat die dames belemmerenden invloed zouden kunnen hebben op de wijze, waarop de verloskundige hulp wordt verleend. Hij zou echter wenschen, dat de Maatschappij konde bestaan zonder eene subsidie; doch dan zou er een geregelden overgang moeten plaats hebben. Spr. zou derhalve regelmatig achten, dat de band met de regering geheel ophield, dat de maatschappij derhalve werd ontbonden, en daarna eene geheel nieuwe maatschappij werd opgerigt.

De *Voorzitter* meent, dat als de raad zich wenscht los te maken van eene gemengde instelling van weldadigheid, hij Burg. en Weths. zou moeten uitnoodigen om daarvan aan het bestuur dier instelling kennis te geven met verzoek om van hare zijde mede te deelen of zij voortdurend bestaan, als bijzondere, mogelijk en wenschelijk acht. Het denkbeeld om den band te doen ophouden namelijk is hier niet uitgegaan van de instelling maar van den Raad.

De heer *v. d. Heuvel* persisteert bij zijn denkbeeld, dat de raad eerst moet beslissen of hij terugkomt van zijn vroeger besluit, dat hier niet zoude zijn eene inrigting van gemengde aard.

Daarna besluit de Raad, bij nadere overweging, de maatschappij van moederl. liefd. erkennende als eene gemengde instelling, Burg. en Weths. uit te noodigen aan de bestuurderessen te kennen te geven, dat zijne vergadering het wenschelijk acht, dat deze instelling voortaan onafhankelijk van het gemeentebestuur werkzaam zij.

De 3 nieuwe leden van den raad Mr. *W. J. M. Bosch*, Jhr. Mr. *J. O. de Jong van Beek en Donk* en Jhr. Mr. *J. L. B. de Muralt*, nemen thans, na aflegging der door de wet gevorderde eeden, in handen des voorz., zitting.

De *Voorzitter* stelt voor, om, aangezien de raad thans voltallig is, de benoeming van een wethouder over 8 dagen te doen plaats hebben.

Aan de orde wordt gesteld het reglement van orde voor de gezondheidskommissie. — Niemand daarover het woord vragende, wordt dit stuk goedgekeurd.

Aan de orde is de voordragt van Burg. en Weths. tot af- en overschrijving eener post voor het voetpad langs den Leidschen straatweg tot aan den Rhijnspoorweg. — Wordt konform deze voordragt besloten.

Aan de orde is het rekwest van *v. Beek*, tot remissie van de boete voor het te laat opleveren van de ijzeren goten aan de kazerne der Veld-Artillerie.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat hij in den regel tegen dergelijke remissien is, maar er zijn uitzonderingen, die door eene *force majeure* ontstaan, en deze heeft hier plaats gehad. *Van Beek* heeft in tijds uitstel gevraagd, welke hem niet is toegestaan; de fabriekanten zeggen, dat er werkelijk eene *force majeure* heeft plaats gehad, aangezien de fabriek door overstrooming niet kon werken, en het Gem. Best. van Deventer bevestigd dit. Spr. meent dus, dat men in zoodanige omstandigheid wel degelijk regard op het verzoek moet slaan. Bij het eerste verzoek om uitstel, heeft de kameraar geadviseerd, om dat toe te staan, en nu wil hij afwijzend op het verzoek beschikt zien, en wel om reden de adressant zich maar bij eene watervrije fabriek had moeten voorzien. De gegrondheid van dit laatste argument ziet Spr. niet in.

De *Voorzitter* geeft te kennen, dat Burg. en Weth. steeds aan de gegadigden bij aanbestedingen voorhouden, dat zij zich aan den leveringstermijn zullen moeten houden en dat geene voordragten tot kwijtschelding van boete aan den Raad zullen gedaan worden, tenzij daartoe eene reden besta, uit het kontrakt zelf voortvloeijende. Hier nu is ook de leveringstermijn bepaald en daartegen vernam men geene bedenkingen. Wel is waar heeft de fabriek te Deventer niet kunnen werken; doch indien die fabriek eens twee jaren had stilgestaan, dan ware het immers niet doenlijk geweest daarop te wachten? En had de aannemer zijne leverantie in zulk een geval van elders moeten ontbieden, dan kon hij dit evenzeer gedaan hebben, nu de fabriek gedurende korteren tijd niet werkte. Door buiten zeer dringende gevallen rimissie te verleenen wordt de gang der werkzaamheden belemmerd. Daarom konden Burg. en Weths. geene gunstige voordragt doen. De Raad moet echter weten of hij hier gratie wil prefereren aan rigueur van justitie.

De heer *Ackersdijck* stemt overeen met het gevoelen van den Voorz. om in den regel geene remissie te geven; maar om diezelfde reden wenscht Spr. die remissie nu juist toe te staan. Wanneer eene *force majeure* oorzaak der vertraging is, kan men naar billijkheid geen boete laten betalen; in zulke gevallen behoort de aannemer te worden vrijgesteld. Daardoor zorgt men, dat een aannemer niet te hoog behoeft in te schrijven, omdat, indien hij regt heeft op remissie hij die bekomt.

De heer *Bake* is het meer volkomen met den Voorz. eens. In het algemeen moet men zoo min mogelijk remissie geven, en in het bijzonder moet hij zeggen, dat er hier wel geene *force majeure* is aan te nemen, daar die goten in 10 andere fabrieken te krijgen waren, en er dus geene staking in de dienst behoefde plaats te hebben. Ook heeft men hier niets met de leveranciers te maken, maar moet men zich bepaald aan den aannemer houden.

De heer *Jongeneel* heeft het altijd betreurd, dat in dergelijke zaken te veel op het advies van den kameraar wordt afgegaan. Hij vraagt dezen ambtenaar, of het niet in het belang van de stad is, dat een aannemer daar gaat, waar hij zijne behoefte het goedkoopst kan krijgen? Wie verzekert den kameraar, dat de aannemer op andere fabrieken bekend is, of dat hij daar niet veel duurder zal moeten betalen? Spr. herinnert den raad aan andere voorbeelden, hoe dat in de gelijke gevallen bij *forcé majeure* remissie is verleend. In vele gevallen wierd vroeger het oordeel van de Komm. van fabriekage gevraagd, waarom wordt deze niet meer gehoord?

De heer *van Rees* merkt op, dat het niet alleen billijk, maar ook in het geldelijk belang der stad is, om wegens *force majeure* kwijtschelding der boete te verleenen. Wanneer het beginsel werd aangenomen, dat de aannemers *nimmer*, in welk geval ook, eenige remissie konden krijgen, dan zouden zij zich alleen tegen schade kunnen waarborgen, door op hunne beurt met de fabrieken overeen te komen, dat deze de schade zoude dragen, als zij door *force majeure* verhinderd werden het bestelde tijdig te leveren, zoodat de aannemers dien ten gevolge beboet werden. Doch het spreekt van zelf dat de fabriekanten bij deze overeenkomst meer geld zouden vragen, en dat dus ook de aannemers niet voor dezelfde sommen zouden kunnen inschrijven. Alles zou dus duurder worden aanbesteed, hetgeen voorzeker niet in het belang der stad zou zijn.

De *Voorzitter* merkt aan, dat de aannemer des noods in deze stad zelve ijzeren dakgoten had kunnen vinden. Door de vertraagde levering kon de aanbouw van een huis niet worden voortgezet. In den regel is hij er zeer voor de *force majeure* in aanmerking te nemen; maar zijns inziens bestond die hier niet en kan de Raad zich niet met onderaanbestedingen inlaten.

De heer *Bake* komt op zijn vroeger beweren terug. Hij erkent geene *force majeure* voor den aannemer, maar wel voor de fabriekanten, en daarmede heeft de stad niets te maken.

De heer *v. d. Heuvel* moet opmerken, dat alles reeds voor den watervloed besteld was, en de aannemer dus moeijelijk naar eene andere fabriek kon gaan.

In omvraag wordt de remissie met 17 tegen 8 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Bake*, *Boetzelaer*, *Schuller*, *v. Stirum*, *v. Dielen*, *Hinlópen*, *Mulder* en *Kien*. (De heer *Hoytema* was bij deze stemming nog niet tegenwoordig).

Aan de orde is de benoeming van de stads vroedmeesters.

De *Voorzitter* herinnert, dat de raad alleen het beginsel heeft aangenomen om de verloskundige hulp dienstbaar te maken aan het onderwijs. Nu is daartoe eene schikking ontworpen, en Burg. en Weth. stellen voor deze goed te keuren.

De heer *Pabst* meent rekenschap te moeten geven waarom hij zijne stem niet kan geven aan het ontwerp van Burg. en Weth. Vooraf wil hij echter een bezwaar doen kennen. Hij vraagt namelijk: kan een buitengewoon hoogleeraar, aan wien het verboden is de praktijk uit te oefenen, als stads vroedmeester worden aangesteld? Indien dit bezwaar kan worden opgeheven, dan keurt hij het ontwerp nog af, omdat hij het aantal verloskundigen, dat men wil benoemen, te gering acht. Werden er twee verloskundigen benoemd, maar met genoegzaam traktement, om alleen voor het stadsvroedmeesterschap werkzaam te zijn, dan rekende hij het voldoende, maar men benoemt in de eerste plaats, eene hoogleeraar in de verloskunde, die bezet is met vele lessen, verpligt om jaarlijks voor de wetenschap een reis te doen, en in de tweede plaats, een hoogst verdienstelijke verloskundige, maar daardoor juist een druk bezet persoon. Is het nu zeker dat de stads vroedmeesters, vooral in spoed vereischende gevallen moeten worden geraadpleegd, dan volgt daaruit, dat de benoeming van twee druk bezette personen tot groot ongerief voor den armen aanleiding kan geven, en weder herhalen het geen onlangs heeft plaats gehad, toen in een behoeftig huisgezin een kind in de geboorte is gestorven, omdat het onzeker was wie als stadsvroedmeester daar ter plaatse hulp moest verleenen. De Spr. klaagt verder, dat er geene genoegzame belangstrekking bij het stads bestuur in de uitoefening der geneeskunst bestaat, en dat veel in deze stad op dit punt is ongeregeld. — Zoo wijst hij op de inrigting tot het gratis vakcineren. — Jaren lang hebben bekwame mannen, hun tijd, en geld, en moeite veil gehad, om duizenden gratis te vakcineren in deze stad; er bestaat eene inrigting, die zelfs naar het buitenland pokstof verzond en geroemd werd, en die weldra zal ontbonden zijn, als er geen krachtige bewijzen worden gegeven, dat men er prijs op stelt, ze te behouden.

De heer *Mulder* zegt, dat er nog hoop bestaat, om de stem van den laatsten Spr. te winnen, omdat hij eenigzins overeenstemt, in de eerste plaats met de zorg voor de kraamvrouwen, en ten andere, om het onderwijs voor de akademie dienstig te maken. Wat nu het belang der vrouwen betreft, dit is vroeger reeds gezegd, in den regel worden die door vroedvrouwen geholpen; de gevallen, waarin een vroedmeester noodig is, zijn zeldzaam. Het is wel niet zeldzaam, dat de raad van den vroedmeester wordt gevraagd, maar na dien raad gegeven te hebben, verwijdert deze zich weder. In de gewone gevallen dus wordt er nu en dan een geroepen, en dus is 't noodig, dat bij ziekte of ontstentenis er twee zijn. Intusschen is het mogelijk, dat er 2

3 ja meer gevallen te gelijk voorkomen, en zou men daarvoor aanstellen, dan was een getal van 3 vroedmeesters nog niet voldoende. Spr. moet opkomen tegen het beweren, alsof de geneeskundigen te dezer stede niet gaarne hunne hulp aan de stad ten beste zouden geven. Hij voor zich kent er geen, die zich zou onttrekken. Wanneer een geneeskundige ongesteld is, lijdt een zieke er niet onder. Hij wil niet tegenspreken, dat de tegemoetkoming niet op eene andere wijze kon geschieden, maar dat de geneeskundigen zich somwijlen zouden onttrekken kan hij niet toegeven.

De *Voorzitter* wil op het gezegde door den voorlaatsten Spr. alleen aanmerken, dat hij veel te goeden dunk heeft van de geneeskundigen hier ter stede om te veronderstellen, dat zij alleen zouden willen helpen met het uitzigt op geldelijk voordeel. Gedurende 17 jaren, dat hij Burg. is vond hij die heeren integendeel altijd even bereid om, waar het noodig was, moeite en tijd beschikkaar te stellen. — Overigens verklaren nu Burg. en Weth. dat zij met de *beide* heeren in overleg zijn getreden; het komt hem voor dat daaraan eenig geloof kan worden gehecht en het doet hem leed, in deze vergadering, daarover twijfel te hooren opperen. Nu het echter geschied is, maakt hij geen bezwaar de stukken mede te deelen, waaruit de waarheid kan blijken.

De heer *Pabst* betreurt het, dat de stad voor deze vroedmeesters in 2 deelen is verdeeld, waardoor het akademiesch onderwijs zijns inziens gedeeltelijk wordt opgeofferd. Hij wenschte den hoogleeraar *Goudoever* aan het hoofd te zien, met 2 stadsvroedmeesters onder zich. Spr. hecht hooge waarde aan de verklaring des voorz. maar hij verschilt met deze in gevoelen, dat 2 vroedmeesters genoegzaam zoude zijn. De heer *v. d. Water* wordt veel meer geroepen dan door den vorigen Spr. is beweerd. Het heeft Spr. leed gedaan, dat het door hem gesprokene is opgenomen, als wilde hij aan den lof der geneeskunst oefenaren toekomende te kort doen. Het tegendeel is juist het geval. Tot hiertoe hebben de geneeskunstoefenaren steeds gratie hunne hulp verleend en hij vreest, dat dit op den duur niet meer zal plaats hebben. Om slechts een voorbeeld te noemen; vroeger was het stads doktoraat veelal eene zaak van personen, die veel praktijk uitoefenen. Dit was hoogst gewigtig voor de zaak. Die heeren hebben nu allen bedankt, zoodat die praktijk enkel aan jongeren wordt toevertrouwd, die daarom verzoeken, iets hetwelk Spr. als nadeelig van de armen en nadeelig voor de stad beschouwt. Door slechts twee vroedmeesters aan te stellen, zal niet de lust worden opgewekt om gratis te blijven werken.

De *Voorzitter* zal den spreker niet volgen op het ruime veld zijner bespiegelingen. Eenige punten alleen zal hij aanraken. Nooit is het hem nog gebleken, dat er te veel van de geneeskundigen zoude gevergd zijn. Hij begrijpt ook niet wat men in de onderhavige zaak meer verlangen kan: de schikking is gemaakt ten genoegen der beide betrokken personen, zij zal het onderwijs bevorderen, zij zal zich bovendien aanknoopen aan het bestaande. De eenige vraag kan nog zijn of er behoefte bestaat aan 2 of aan 3 stadsvroedmeesters. De kommissie, uit drie deskundigen zamengesteld acht echter 2 voldoende. En indien later het tegendeel mogt blijken, blijft de gelegenheid nog altijd open om op de zaak terug te komen. De zaak *en detail* in den Raad te behandelen, acht Spr. eindelijk niet raadzaam. Wil echter de Raad tot in alle onderdeelen afdalen, Burg. en Weth. zullen er niet tegen zijn.

De heer *Mulder* begrijpt niet, waarom voor de laatste Spr. nog bezwaar maakt in de menigte van gevallen. Volgens de aanwijzing van den heer *v. d. Water*, hier ter tafel gebragt, waren die niet veelvuldig genoeg, om een 3. vroedmeester noodig te achten.

De heer *Schuurman* wenscht liever het geldelijke der zaak te behandelen. Hij zou de som voor beiden gelijk wenschen te zien.

De *Voorzitter* deelt nog mede, dat het traktement *f* 200 bedroeg toen er meer vroedmeesters waren en de bevolking kleiner was.

De heer *Schuurman* heeft tijdens de diskussien vernomen, dat er 40 gevallen op een jaar plaats hebben voor elk. In dat geval kan men berekenen, dat elk geval bijna met *f* 10 wordt betaald, en dat acht hij te kostbaar.

In omvraag wordt het voorstel van Burg. en Weths., om slechts 2 vroedmeesters te benoemen met 23 tegen 3 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Voswinkel Dorselen*, *Pabst* en *Muralt*.

Daarna wordt in omvraag gebragt, of het traktement *f* 300 zal zijn; met dien verstande, dat zij, die tegenstemmen, zullen geacht worden dit traktement op *f* 200 te willen gesteld zien. Bij omvraag staken de stemmen. De beslissing dus in eene volgende vergadering. Daarna wordt de vergadering gesloten.

Zitting van den Stedelijken Raad van 7 Maart.

Voorzitter mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 28 leden. Afwezig de heer *v. Asch v. Wijck.*

Zijn ingekomen de volgende stukken; Prov. Blad, behelzende de lijst van afgekondigde politie-verordeningen in deze provincie gedurende het jaar 1855. — Voor informatie aangenomen.

Rekwest van eenige ingezetenen op het Vreeburg, behelzende het verzoek, om afwijzend te beschikken op de aanvraag van den heer *de Heus* tot verkrijging van een stuk grond op het Vreeburg. Zij beklagen zich daarin vroeger bij de oprigting dier fabriek niet gehoord te zijn. — Ter sekretarie.

Twee voordragten van Burg. en Weths. tot af- en overschrijving wegens kosten voor krankzinnigen voor de Godshuizen enz. — Ter sekretarie en de behandeling in eene eerstvolgende vergadering.

In de vorige vergadering hebben de stemmen gestaakt over het voorstel van Burg. en Weths. betreffende de toelage van de stads vroedmeesters. — De Voorz. stelt voor, om de nieuwe stemming thans daarover te doen plaats hebben.

De heer *Mulder* erkent, dat de uitslag dezer stemming in de vorige vergadering hem heeft verrast. Wanneer hij die had kunnen voorzien, dan had hij zeker een enkel woord in het midden gebragt. Hij acht het eene zaak van eer voor den raad, welke hij, als gewezen kunstbeoefenaar van gewigt beschouwt. Wanneer de diensten van die heeren gevraagd worden, dan mag men die niet gelijk stellen met die van andere menschen, en er eene zekere geldswaarde aan hechten, dan zou men zich zeer vergissen. Wanneer hunne hulp wordt ingeroepen ter adsistentie in moeijelijke gevallen, dan kan men die zeker niet op eene geldelijke waarde stellen. Het zijn humaniteitsdiensten, die men niet met stuivers berekenen kan. Spr. acht het daarom verkeerd, dat men spreke van traktement. De eer van den raad vordert het, dat de diensten van die heeren op grooten prijs worden gesteld.

De heer *Pabst* heeft in de vorige vergadering door den laatsten Spr. hooren zeggen, dat er slechts 50 gevallen in het jaar voor de 3 stadsverloskundigen voorkwamen. Spr. meende toen, dat het getal te gering was; maar door den voorgaanden Spr. werd hem geantwoord, dat hem dit aldus door den heer *v. d. Water* was opgegeven. De heer *Pabst* heeft dat thans ook aan den heer *v. d. Water* gevraagd, en wel schriftelijk, en van deze schriftelijk ten antwoord gekregen, dat voor hem alleen het getal moeijelijke verlossingen jaarlijks van 35 tot 50 bedroeg, en dat het getal van den overleden hoogleeraar *Wolterbeek* stellig meer bedroeg. Dat is reeds meer dan 100, en in minimum genomen 70 gevallen. Berekent men nu daarbij de gevallen, waarin de 3. vroedmeester heeft voorzien, dan is het getal telken jare toch minstens 100. Spr. meende, verpligt te zijn dit in het midden te moeten brengen, ook met het oog op de thans te beslissen vraag betreffende het traktement.

In omvraag wordt het voorstel van Burg. en Weths. met 17 tegen 10 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Schuurman*, *de Muralt*, *Vosw. Dorselen*, *Pabst*, *Boetzelaer*, *Jongeneel*, *Visscher*, *v. Veersen*, *v. Cleeff*, *v. Beest* en *Bosch*.

Burg. en Weths. brengen ter tafel hunne voordragt ter vervulling van de opengevallen plaats als stads dokter. Worden aanbevolen de heeren Dr. *de Mooy* en Dr. *Munting*.

Thans is aan de orde de keuze van een Wethouder, ter vervulling van de opengevallen vakature door den heer *v. Beeck Calkoen*.

Tot stemopnemers worden uitgenoodigd de heeren *de Jong*, *Muralt*, *v. Stirum* en *Bosch*.

Bij de eerste stemming bekwamen de heeren *Boer* 11, *v. Asch v. Wijck* 10, *Schuller* 3, *v. d. Heuvel* 1, *v. Hengst* 1, Dr. *Visscher* 1 en *v. Rees* 1 stem.

Bij de 2e stemming waren de stemmen verdeeld op de heeren *Boer* 12, *v. Asch v. Wijck* 10, *Schuller* 3, *v. Rees*, *v. d. Heuvel* en *v. Hengst* elk 1.

Bij de 3e stemming tusschen de 4 leden van den Raad, die de meeste stemmen bekomen hadden, dus op alle de in stemming zijnde leden, waren de stemmen uitgebragt als volgt: op den heer *Boer* 12, *v. Asch v. Wijck* 9, *Schuller* 3, *v. d. Heuvel* 2, *v. Hengst* 1 en *v. Rees* 1.

Bij de 4e stemming tusschen de beide heeren, die de meeste stemmen op zich vereenigd hadden, bekwam de heer *Boer* 16 en de heer *v. Asch v. Wijck* 11 stemmen. Er waren slechts 27 leden meer tegenwoordig, aangezien de heer *Boer* de vergadering had verlaten.

De heer Mr. *W. R. Boer* is derhalve tot Wethouder gekozen.

Aan de orde is het rapport der komm., betreffende de daarstelling van het ziekenhuis.

De *Voorzitter* geeft ten gerieve der nieuwe leden eenige inlichting in deze belangrijke zaak.

De heer *Verloren* zegt, dat hij, daar gelaten het nut dezer instelling, met billijkheid had verwacht, dat er een meer volledig rapport door de komm. ware ter tafel gebragt, omdat men meermalen het schadelijke heeft bevonden, om over dergelijke zaken een besluit te nemen, zonder dat men de bedoeling der komm. in hare geheele strekking kent en over de kosten kan oordeelen. Thans stelt men voor, om het Lukas bolwerk, als het eenige doelmatige terrein, daarvoor te bezigen om naderhand meer *en details* over de inrigting te raadplegen en dat vindt Spr. hoogst gevaarlijk, men geeft aanvankelijk eene bestemming aan dat bolwerk, zonder dat men een bepaald plan heeft, hetgeen in verband staat met onderhandelingen met H. H. Kuratoren der Hoogeschool, 1. dient men te weten, of men die inrigting niet meer op een afstand van de stad zou kunnen daarstellen, en ten andere kunnen er zich omstandigheden voordoen, volgens welke dit bolwerk tot betere einden ware te bezigen. In onze stad heeft men gebrek aan goede terreinen voor fabrieken, en het kan zijn, dat er zich eene gelegenheid voordeed, dat dit terrein nuttig en doelmatig voor eene dergelijke gelegenheid kon gebezigd worden. Bovendien kon deze grond waarschijnlijk met voordeel worden verkocht. De stad is er thans toch met *f* 33,000 door bezwaard, waardoor, met het gezamentlijk te kort, voor de afschaffing van de belasting op het gemaal, eene leening van *f* 100,000 is moeten worden aangegaan. Jaren lang heeft de raad zich beijverd, om de schulden der stad te doen afnemen; maar wat zal dat baten, als men telkens weder nieuwe schulden maakt? Nog grootere uitgaven staan voor de deur; daar heeft men b. v. de koren beurs, ook deze zal weder eene aanzienlijke som vorderen. Daarbij heeft Spr. er altijd iets tegen gehad, om een ziekenhuis binnen de stad te hebben. Onze voorouders dachten even zoo, en bragten het pesthuis verre buiten de stad.

Wie waarborgt ons, dat door den aanleg der spoorwegen en de meerdere kommunikatie met de andere Werelddeelen en fanatieke volken de pest ons niet weder zal naderen? Spr. oordeelde het daarom beter, dat, indien een verbeterd ziekenhuis dan volstrekt noodig mogt zijn, daarvoor liever een stuk grond onder Abstede te koopen. Wat zou daar tegen zijn? Spr. gelooft, dat de tegenwoordige inrigting niet doelmatig is, en voor het akademiesch onderrigt onvolkomen; maar Spr. moet toch aanmerken, dat de stad reeds zooveel voor de akademie heeft gedaan. Vroeger was het eene stads-akademie; thans is het eene rijksinstelling geworden. Spr. gelooft nu wel, dat de burgerij daaraan eenige opofferingen mag doen, maar wat de verbeteringen in het onderwijs betreft, die gaan het rijk aan. De stad geeft jaarlijks reeds *f* 5,000, en dus vindt Spr. er nog al bezwaar in, om nu weder op nieuw en zoo definitief te besluiten, dat op het eigendom van de stad en voor hare rekening een nieuw ziekenhuis zal worden gevestigd, waardoor zij zich natuurlijk verbindt, om die plaats tot geen ander einde te kunnen gebruiken.

De heer *v. d. Heuvel* vindt juist in dat vague het aannemelijke der zaak. Als het voorstel wordt aangenomen, dan wordt nog in geenen deele *vastgesteld*, dat dat terrein voor een ziekenhuis zal gebezigd worden. De Komm. wenscht slechts magtiging om een onderzoek te kunnen instellen, en om daarna de teekeningen te kunnen doen vervaardigen voor een gebouw, dat ook elders kon geplaatst worden. Eerst later zal de raad na volkomene overweging geroepen worden om te besluiten of het Lucas bolwerk daarvoor zal gebezigd worden. Spr. moet echter opkomen tegen het denkbeeld dat het Stedelijk bestuur vrijelijk kan beschikken over het tegenwoordige ziekenhuis. — Het ziekenhuis is geen stadsgebouw. Het is zelfs niet gebleken dat het is eene instelling van gemengden aard. Spr. gelooft, dat men uit dien hoofde daarover niet eigenmagtig kan beschikken en de Komm. dit in het oog dient te houden.

De heer *Ackersdijck* acht zich verpligt als lid der komm. eenige ophelderingen te geven. De bedenkingen zijn reeds gedeeltelijk door den heer *v. d. Heuvel* wederlegd. De komm. heeft met de grootste zorg gezocht naar eene plaats; doch zij moet verklaren, er geene te hebben kunnen vinden die voor de oprigting van het ziekenhuis geschikt voorkwam, dan alleen het Lucas bolwerk. Die plaats is haar voorgekomen, dat in vele opzigten aanbeveling verdient. De komm. heeft echter alleen den wensch uitgedrukt, dat zij gemagtigd worde, om te doen onderzoeken, of werkelijk deze plaats geschikt is, en dat zij daarover nader met mannen van kennis zoude kunnen raadplegen; zij wenscht dus in geenen deele eene stelligs beslissing. Zij is ook werkelijk op het denkbeeld gekomen, of niet de gebouwen van het tegenwoordige ziekenhuis met voordeel konden worden aangewend. De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat de raad niet over die gebouwen mag beschikken; maar dit stelt ook de Komm. niet voor. Zij wenscht in overeenstemming te handelen met het tegenwoordige bestuur, en zij heeft grond te verwachten, dat de nieuwe inrigting door gemeenschappelijke pogingen zal kunnen worden tot stand gebragt. De heer *Verloren* sprak tegen het plan, om het ziekenhuis

midden in de stad te brengen. Dat is zeker zijne bedoeling niet geweest, wel *in* de stad. Doch Spr. moet opmerken, dat het bolwerk, om deszelfs afgezonderde ligging veel meer veiligheid oplevert dan in het tegenwoordige ziekenhuis. Mogt de stad nogmaals het ongeluk treffen van eene besmettelijke ziekte, dan staat het tegenwoordig ziekenhuis zeer ongunstig. Echter men moet zich niet voorstellen een pesthuis te bouwen, maar een luchtig doelmatig ziekenhuis. De zaak wordt voorwaar niet met overijling behandeld, dat is ook de gewoonte niet in de stad Utrecht. De Hoogeschool heeft er belang in, heeft men gezegd; dat is zoo, maar die Hoogeschool is ook in het belang der burgerij, en wat dus de Hoogeschool bevordert is ook ongetwijfeld in het belang der stad. Op het gemis van een ziekenhuis heeft men gewezen, als men voorstelde onze Hoogeschool te vernietigen; men zeide: Utrecht stelt er dien hoogen prijs niet op, het zorgt niet eens voor een behoorlijk ziekenhuis. Het is dus wel degelijk in het belang der stad, en men mag dan ook wel aannemen, dat de zaak eenigen spoed vereischt.

De heer *de Muralt* acht de onderhavige zaak van groot belang voor de stad. Spr. heeft het rapport der komm. naauwkeurig nagelezen. Hij heeft onderzocht wat daaraan is voorafgegaan, Burg. en Weths. hebben, op 17 Januarij 1853 eene voordragt aan den raad gedaan om diens aandacht op dit onderwerp te vestigen. Dit stuk waarvan Spr. met belangstelling heeft kennis genomen, is hem reeds voldoende voorgekomen, om aan de zaak het gewenschte gevolg te geven. Burg. en Weths. toch hebben zich daarin op bevoegde autoriteiten beroepen. Zij hebben echter begrepen, dat de inrigting van een nieuw ziekenhuis vele bezwaren van lokalen, van juridieken en van financieelen aard zoude opleveren en daarom het onderzoek aan eene komm. opgedragen. Wat is nu de lastgeving voor de komm. geweest? Spr. meent dat aan de komm. is opgegeven de vraag 1°. voldoet de inrigting en 2°. hoe zal men die verbeterd krijgen? De komm. heeft het tegenwoordige ziekenhuis ondoelmatig bevonden en verklaart, dat dit niet voldoet voor het akademisch onderwijs. Door deze beschouwing is nog meer bevestigd, dat er een einde dient te worden gemaakt aan dien gebrekkigen toestand overeenkomstig de verschillende belangen. Doch de kommissie gaat verder, dan Spr. meent, dat zij heeft mogen gaan, zonder de middelen aan te wijzen, zonder de regtskundige gronden te ontwikkelen, waardoor men het ziekenhuis zou kunnen verbeteren, of men daartoe de bestaande gebouwen kapitaliseren, of andere gelden men daarvoor zal moeten aanwenden, in verband met de nieuwe inrigting en de eischen der Hoogeschool. Spr. bekent daarom gaarne, dat hij, alvorens hij zijne stem geeft aan de plaats, hij zou willen weten, op welke wijze, met welke middelen en met wier overeenstemming het plan zoude moeten verwezenlijkt worden, daarvan spreekt de Komm. niet, Spr. gelooft echter, dat dit in het mandaat was opgesloten. Het blijkt niet dat de komm. met de regenten, de kuratoren der Hoogeschool of met de geneeskundige fakulteit of andere autoriteiten over de plaatselijke geschiktheid heeft gesproken. Eene plaats bij de Tolsteeg- of Weerdbarrière meent zij, dat te ver is, daarom heeft zij de voorkeur gegeven aan een beter gelegen stuk stadsgrond. Spr. acht de aanwijzing van plaats prematuur. Hij wenschte daarom te weten, of de regenten van het ziekenhuis, of de leden der geneeskundige fakulteit, of de kuratoren der Akademie, die verklaard hebben eene belangrijke subsidie te willen geven, ook die zienswijze deelen? Spr. acht de zaak geprejudicieerd, aangezien men beweert, dat alleen het Lukasbolwerk geschikt is en geene andere plaats daarvoor bruikbaar geacht wordt. Spr. heeft er bezwaar in, om daartoe mede te werken. Hij wenscht eerst het gevoelen te kennen der belangrijke autoriteiten wier medewerking vereischt is, alvorens hij zijne stem aan de beide punten van het rapport tot vaststelling van plannen voor een ziekenhuis op het Lucas bolwerk geven kan. Trouwens wat de gevraagde magtiging betreft, om met de genees- en bouwkundigen daarover in overleg te treden, Spr. gelooft niet, dat die magtiging noodig is, want door die toe te staan, zou men eene uitgebreider magt der Komm. beperken, daar de Komm. reeds in het algemeen gemagtigd is om met de geneeskundige fakulteit in overleg te treden. Een ander bezwaar dat Spr. tegen het eerste onderdeel van het advies heeft, is, dat, wanneer de raad een besluit neemt voor het Lucas bolwerk en de regenten der gasthuizen, of de geneeskundige fakulteit eene betere plaats aangeven, zij daarin niet ontvankelijk zouden moeten verklaard worden, omdat de plaats op het bolwerk aangewezen is. Met betrekking tot het 2e punt, de vaststelling van een plan, acht Spr. het minder wenschelijk, die opdragt aan de Komm. te verleenen. Hij zou niet meenen, dat die aan de Komm. behoort, maar wel aan het dagelijksch bestuur, dat zich ten allen tijde met alle autoriteiten in betrekking kan stellen, voor het maken van plannen ook beter over den kommissaris van stadswerken, of den architect kan beschikken. In den regel zijn de leden eener personele Komm. daartoe minder gekwalificeerd. Wel zou het bestuur een dier beambten kunnen last geven, om de Komm. bij te staan, maar wanneer verschillende inlichtingen noodig zijn, dan acht hij het regelmatiger, dat die door Burg. en Weths. worden gevraagd. Wanneer al het andere vooraf is uitgemaakt, dan eerst zou er volgens de meening des Sprs. sprake kunnen zijn van teekeningen, plannen en aanwijzing der plaats.

De heer *Mulder* gelooft, dat de Komm. de welwillendheid van den raad noodig heeft, en wanneer die niet komt dat er dan voorzeker geen ziekenhuis zal te krijgen zijn. Indien men mogt verlangen, dat de Komm. een uitgewerkt plan ter tafel had gebragt, dan is dit zeker niet overeenkomstig den aard der zaak, dat zij zich al die moeite zal geven en dat daarna de zaak kan worden afgestemd. Spr. gevoelt zich daartoe in geenen deele genegen. Het is eene zaak van grooten omvang. Men moet zich afvragen, voor welke zieken zal men de inrigting daarstellen, zal men de kraamvrouwen er in opnemen, zal er eene apotheek in zijn, zullen de geneesmiddelen voor de armbesturen er in worden afgeleverd, en eene menigte andere vragen meer. Het terrein is eene zeer gewigtige zaak; het bepaalt den aard en den vorm van het gebouw, en dat het gebouw aan al de eischen voor eene dergelijke inrigting voldoet. Wat de middelen betreft, men kan van de Komm. niet vergen, dat zij met het bestuur van het ziekenhuis daarin in onderhandeling kome, wanneer van de zijde van den raad nog niets is bepaald. De Komm. vraagt slechts 2 punten, het zijn eenvoudige zaken, en Spr. begrijpt niet, hoe dat men kan beweren, dat de Komm. met die vraag iets prejudicieert. Het is der Komm. gebleken dat zij geen beteren weg kan inslaan en Spr. meent het nog, en gelooft, dat elke andere wijze geheel verkeerd zal werken.

De *Voorzitter* betuigt grootelijks belang te stellen in deze aangelegenheid. Altijd beschouwde hij 't als een voornaam gebrek, dat deze stad eigenlijk geen doelmatig ziekenhuis bezit. En daaromtrent is men het algemeen eens, dat het tegenwoordige niet voldoende is. Bij de minste buitengewone omstandigheid moet de stad duizende guldens beschikbaar stellen om tot opname van zieken gebrekkige lokalen in te rigten. Het is toch een eerste vereischte, dat op eene ordentlijke manier voor zieken gezorgd worde; zoolang de menschen gezond zijn kan men hen aan zich zelve overlaten; maar, zij zijn ziek, dan eischt de maatschappelijke orde dat men hen te hulp kome. Ten einde besmetting, als een dadelijk gevolg der verpleging in kleine soms zeer bevolkte woningen, te voorkomen moet de opname van zieken gemakkelijk worden gemaakt. Op die gronden heeft hij zich verpligt gerekend eene poging te doen om den bestaanden toestand te verbeteren. Nu komt het er vooral op aan, dat de Raad zich verklare of hij gezind is daartoe mede te werken, of zijne vergadering óók oordeelt, dat bij de toenemende bevolking op eene uitgebreide en betere wijze in de verpleging der zieken moet worden voorzien. Heeft de Raad zich daarover uitgesproken dan zal het noodig zijn, dat men het eens worde over een terrein, waarop een nieuw gesticht te plaatsen ware. Want een uitgewerkt plan van een ziekenhuis te leveren zonder dat men vooraf wete, wáár het gevestigd kan worden, is een onbegonnen werk: ieder plan moet zich natuurlijk wijzigen naar het terrein. De Komm. nu, die den Raad adviseerde, heeft eerst overwogen of het bestaande ziekenhuis voldoende is te achten; en al spoedig was zij tot de zekerheid gekomen dat die vraag ontkend moet worden. Het bleek haar, dat zij daaromtrent eenstemmig denkt met Kuratoren der Hoogeschool en ook genoegzaam met de Regenten van het ziekenhuis. Kuratoren deden de toezegging eener belangrijke bijdrage en men mag zich vleijen, dat de Regenten ook bereid zullen worden bevonden tot medewerking in eene zaak, die zoo zeer in den kring ligt van hunne werkzaamheden en belangstelling. De Komm. heeft verder overal naar eene geschikte plaats omgezien en hij zelf deed dat sedert jaren; doch er deed er zich geen op, dat te verkrijgen was. Door den aankoop van de gebouwen op het Lucas bolwerk werd dit terrein beschikbaar; de Komm. meent, dat het zich in vele opzigten aanbeveelt en zij meent het oordeel van den Raad hierover te moeten kennen eer zij verder gaat. Daardoor wordt niets geprejudicieerd; alleen wordt er magtiging gevraagd om een plan te doen vervaardigen van een ziekenhuis op het Lucasbolwerk, indien zich inmiddels geen geschikter terrein laat kennen. Reeds vroeger is werkelijk door de stedelijke ambtenaren der fabrikage een plan opgemaakt; doch, hoeveel bekwaamheid men hun ook toekenne, in eene zaak van zoo groot gewigt komt het toch wel noodig voor zich ook de kennis en ondervinding van anderen ten nutte te maken. Men heeft het immers juist betreurd, dat bij de oprigting van het tegenwoordige gesticht de denkbeelden van den toenmaligen stads architekt te blindelings zijn gevolgd. De slotsom is dus dat de Raad, door de konklusie der Komm. aan te nemen, alleen verklaart genegen te zijn tot afstand van het Lucasbolwerk, indien alle deskundigen dat terrein geschikt mogten oordeelen. Doet de Raad dit niet, dan blijft nog alles in het onzekere en de Komm. zal geen grond hebben om verder met anderen te handelen.

De heer *Pabst* heeft tegen de konklusie van de Komm. bezwaar, om dat ze, gelijk de heer *Muralt* aantoonde, in lijnregten strijd is met een vroeger besluit van den raad. — Volgens den Spr. is men weder op den weg van eeuwigdurend uitstel door het uitlokken van tegenwerking der betrokken personen. Over de vraag of er een nieuw ziekenhuis moet gebouwd worden viel niet meer te spreken, toen den geachten hoogleeraar *Suerman* in het openbaar had gezegd, dat ons ziekenhuis tot voorbeeld kon dienen, *hoe een ziekenhuis niet moest gebouwd worden.* In plaatse nu, deze zaak te overleggen met de regenten en de hoogleeraren in de geneeskunst aan de hoogeschool, en met deze zamen te werken, wil men andere geneeskundigen en bouwkundigen raadplegen. Dit keurt de Spr. af. Bij de hoogleeraren aan deze hoogeschool rekent hij genoeg kennis, de zaak van het te bouwen gasthuis tot een goed einde te brengen. Maar de Komm. gaat niet bij deze hoogleeraren, men schijnt in deze ook weder den weg te willen volgen, in andere zaken zigtbaar. Niet de grijzen in verstand, ondervinding en invloed, worden geraadpleegd, maar enkele drijven de zaken door naar hun zin. Van daar natuurlijk tegenwerking en uitstel. De Spr. wil medewerken tot het daarstellen van een goed gebouw. Een prachtig gebouw is te begeeren, maar een middelmatig, en uitstekende geneeskundige die er in werken is beter, en voor deze laatste wil hij mild, voor het gebouw karig genoemd worden. Het 2e gedeelte der konklusie wenscht Spr. meer uitgebreid te hebben, zoodat er ook onder werd verstaan het onderzoek of de bestaande gebouwen ook verbeterd en bijgebouwd kunnen worden. Dit heeft onderzoek noodig, want als men het gebeurde te Rotterdam nagaat, dan zou men er voor het bouwen van nieuwe gasthuizen terugdeinzen, uithoofde van de finantiële moeijelijkheden, waarin de stad daardoor zou kunnen geraken, vooral ook met het oog op den aanstaanden bouw van eene nieuwe korenbeurs.

Den heer *Schuurman* is het ook voorgekomen, dat het voor de behoefte der stad beter zou zijn, om de tegenwoordige inrigting bij te bouwen. Maar om dat te beslissen, is het wenschelijk eene projekt teekening te hebben. Het ziekenhuis meent Spr. zou toch nog zeer goed kunnen vergroot worden, als men er eenige percelen in de rondte om bij kocht. Dat te beoordeelen is zeker zeer moeijelijk; maar men kan het alleen beslissen naar eene bepaalde teekening.

De *Voorzitter* wenschte ter opheldering nog mede te deelen, dat de Komm. wel degelijk onderzocht heeft of het tegenwoordige ziekenhuis met aanwending der belendende percelen doelmatig ware te veranderen. Zij kwam echter tot de zekerheid, dat men op die wijze geene genoegzame ruimte zou hebben voor de gebouwen, maar vooral niet voor de tuinen.

De heer *v. d. Heuvel* moet nog ter verdediging van de regenten in het midden brengen, dat het tegenwoordige gebouw in der tijd geheel tegen hunne meening aldaar is daargesteld, daar de regenten bepaald hadden gewild, het kruisgasthuis daarvoor in te rigten.

De heer *Ackersdijck* betreurt het ook, dat het kruisgasthuis vroeger daarvoor niet is ingerigt; doch men kan thans op die zaken niet terug komen. Dit is thans zeker, dat het ziekenhuis niet toereikend is voor de behoefte, en niet zoo ingerigt als men het verwachten kon in een zoo aanzienlijke stad, midden in ons land gelegen. Of met eene wijziging ware goed te maken, deze vraag is door de komm. langdurig onderzocht, en men is tot de konklusie gekomen, dat het altijd nog eene slecht ziekenhuis zou blijven. Wil men dus een goed ziekenhuis dan moet men een nieuw bouwen. De zaak is ook reeds jaren lang te veel besproken, dan dat de diskuissien hier omtrent nieuw licht zouden kunnen aanbrengen. Indien evenwel de raad aan de komm. geen vertrouwen schenkt en een geheel nieuw onderzoek noodig oordeelt; In dit geval, benoeme men eene andere komm., en men zal weder eenige jaren teruggebragt zijn. De hoofdzaak, naar ons gevoelen is, tot zekerheid te komen of er een geschikt terrein kan gevonden worden. Uwe Kommissie heeft dit met de meest mogelijke zorg onderzocht, zij vermeent dat het Lukasbolwerk er voor geschikt is, en zij heeft geen andere geschikte plaats gevonden. Nu stelt zij voor, niet dat de Raad zich reeds aan dat terrein verbinde; maar dat door deskundigen worde overwogen, of op die plaats een ziekenhuis, zoo als gevorderd wordt, behoorlijk zoude kunnen worden tot stad gebragt. Kan de raad dit voorstel nu niet aannemen, dan moet de komm. aftreden.

De *Voorzitter* moet nog opmerken, dat de door Kuratoren toegezegde medewerking bepaald afhankelijk is gemaakt van de vestiging van een allezins doelmatig gesticht.

(*Vervolg hierna*).

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.